

Nationaal Moeflononderzoek 2026

Onderzoek naar maatschappelijk
draagvlak, natuurbeheer
en biodiversiteit

**82% van de respondenten vindt dat de overheid
beleid moet ontwikkelen om de moeflon te behouden**

		Pagina
1	Onderzoeksopzet	3
1.1	Inleiding	4
1.2	Doelstellingen	6
1.3	De vragenlijst	7
1.4	Doelgroep en benaderingswijze	8
1.5	Responsoverzicht	12
2	Samenvatting	13
3	Bekendheid met de moeflon en zijn rol in natuurbeheer	17
4	Natuur en landschap	25
5	Rol van de moeflon in natuurbeheer	29
6	Status en positie van de moeflon	34
7	Bescherming en beleid	37
8	Wolf en natuurbalans	44
9	Afwegingen en draagvlak	47
10	Politiek	49
11	Socio-demografische gegevens	51
12	Overall conclusies	55
13	Aanbevelingen en drie hoofdpunten voor de Tweede Kamer	60

1

Onderzoeksopzet

1.1 Inleiding

De moeflon is een dier dat al ruim honderd jaar deel uitmaakt van ons Nederlandse landschap. Het oerschaap van Europa – waar onze huidige schapenrassen van afstammen – leeft hier sinds begin 20e eeuw en is inmiddels onlosmakelijk verbonden met de Veluwe. Toch dreigt dit dier nu definitief te verdwijnen, niet omdat het niet thuishoort in Nederland, maar omdat het simpelweg geen wettelijke bescherming heeft.

Een dier met een functie

Veel mensen kennen de moeflon vooral van de Hoge Veluwe: een prachtig bruin wildschaap met imposante horens. Maar de waarde van de moeflon gaat veel verder dan alleen zijn fraaie verschijning. De moeflon is een efficiënte grazer die helpt bij het openhouden van heidevelden en stuifzandgebieden. Juist deze landschappen zijn schaars en kwetsbaar. Nederland bezit 90 procent van alle Europese stuifzanden – een natuurstype van internationale betekenis. De moeflon is het enige dier dat jonge dennenboompjes eet. Daarmee voorkomt hij dat heidevelden dichtgroeien. Geen schaap, rund of hert kan deze rol overnemen. Zonder moeflon dreigen waardevolle natuurgebieden te verdwijnen, met alle gevolgen voor zeldzame planten en dieren.

Exoot of ingeburgerd?

Het wrange is dat de moeflon in Nederland nog altijd de status heeft van exoot. De moeflon leeft hier al meer dan een eeuw, veroorzaakt geen overlast en draagt juist bij aan het behoud van onze natuur.

Volgens de criteria van de Vogelbescherming zou een soort die meer dan honderd jaar zelfstandig in Nederland voorkomt als ingeburgerd moeten worden beschouwd. Dat geldt dus óók voor de moeflon.

In buurlanden zien we dat de moeflon wél wordt beschermd. Luxemburg heeft maatregelen genomen om uitsterven te voorkomen en op Corsica en Sardinië staat de moeflon zelfs symbool voor de lokale natuur. Nederland dreigt juist de weg van verdwijnen en uitsterven te kiezen. Willen we echt het land zijn dat een diersoort laat verdwijnen terwijl het eenvoudig anders kan?

Aanbieding petitie in 2025

In 2025 bood Vereniging de Moeflon een petitie aan in de Tweede Kamer om de moeflon eindelijk te erkennen als ingeburgerd dier. In het daaropvolgende Kamerdebat beloofde de Staatssecretaris, aangespoord door een aangenomen motie te kijken naar de mogelijk-heden om de moeflon te behouden.

Wel werd de motie van Kamerlid Flach aangenomen (Kamerstuk 35 334, nr. 374), waarin de regering wordt verzocht advies in te winnen over de mogelijke status van de moeflon als inheemse diersoort in plaats van exoot. Door de val van het kabinet-Schoof is dit dossier echter naar de achtergrond verdwenen. Dat is zorgelijk, omdat de tijd dringt en de aantallen moeflons in Nederland inmiddels schrikbarend laag zijn.

Onderdeel van ons cultuurlandschap

De moeflon hoort inmiddels bij Nederland. Hij maakt deel uit van ons cultuurlandschap, draagt bij aan natuurbeheer en wordt door duizenden bezoekers van de Veluwe gewaardeerd.

Een diersoort die al honderd jaar in Nederland leeft, geen schade veroorzaakt en juist een duidelijke ecologische functie vervult, verdient bescherming. Dat is niet alleen in het belang van de moeflon zelf, maar ook van ons landschap en van de generaties na ons.

De grote vraag: kiezen we ervoor om dit unieke diersoort ook in de toekomst een plek te geven in Nederland?

Hoe denkt Nederland hierover?

Om beter inzicht te krijgen in hoe Nederlanders hierover denken, heeft Vereniging de Moeflon een onafhankelijk onderzoek laten uitvoeren. Het is een onderzoek naar percepties, maatschappelijke afwegingen en draagvlak rondom natuurbeheer, biodiversiteit en de rol van grote grazers in kwetsbare natuurgebieden.

Het onderzoek brengt in kaart hoe Nederlanders kijken naar de aanwezigheid van de moeflon en welke waarden zij daarbij belangrijk vinden, zoals natuurbehoud, dierenwelzijn en het openhouden van heide- en stuifzandgebieden.

1.2 Doelstellingen

Dit onderzoek heeft als doel om een helder en betrouwbaar inzicht te verkrijgen in de kennis, opvattingen en beleving van Nederlanders ten aanzien van de moeflon en de rol van deze diersoort in het Nederlandse landschap en natuurbeheer. Daarbij staan de volgende doelstellingen centraal:

1. In kaart brengen van bekendheid en kennisniveau. Het onderzoek beoogt inzicht te geven in de mate waarin Nederlanders bekend zijn met de aanwezigheid van de moeflon in Nederland en met de rol die de moeflon vervult binnen natuurbeheer en het openhouden van heide- en stuifzandgebieden.

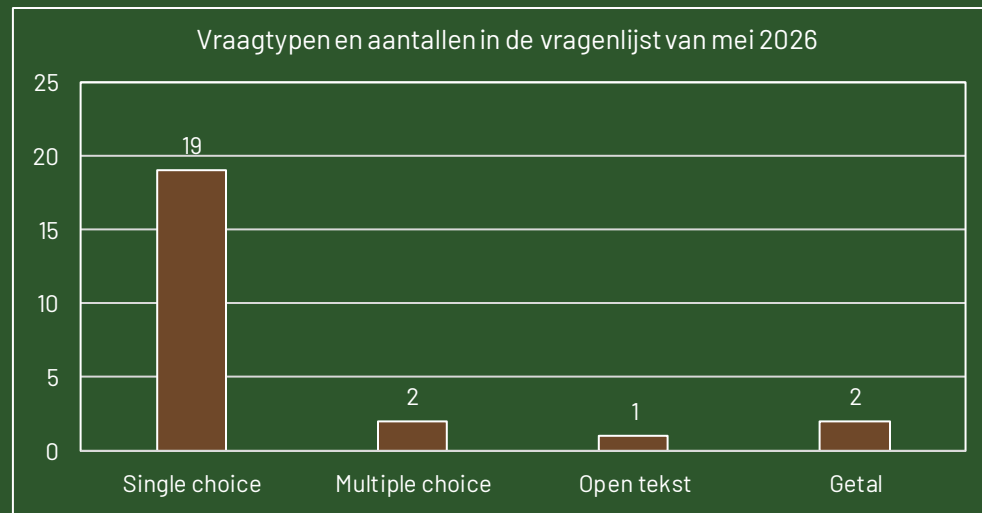
2. Onderzoeken van opvattingen over natuurbeheer en biodiversiteit. Een belangrijk doel is het verkrijgen van inzicht in hoe Nederlanders denken over natuurbehoud, biodiversiteit en het behoud van kwetsbare natuurgebieden zoals heidevelden en stuifzanden. Daarbij wordt ook gekeken naar de voorkeuren voor verschillende vormen van natuurbeheer.
3. Peilen van draagvlak voor de rol van de moeflon in natuurbeheer. Het onderzoek brengt in beeld in hoeverre Nederlanders de inzet van moeflons als beheerinstrument geschikt vinden en welke waardering bestaat voor de bijdrage van de moeflon aan het behoud van open natuurgebieden.
4. Inventariseren van beleidsvoorkeuren en afwegingen. Het onderzoek heeft tot doel inzicht te geven in welke keuzes Nederlanders wenselijk vinden ten aanzien van natuurbeleid, soortenbescherming en de balans tussen natuurbeheer, biodiversiteit, roofdieren en menselijke sturing van natuurgebieden.

1.3 De vragenlijst

De vragenlijst is in samenwerking met betrokkenen binnen Vereniging de Moeflon samengesteld. De vragenlijst bestond uit 24 vragen. De onderverdeling naar soort vragen is weergegeven in de grafiek op de volgende pagina.

De grote vraag: willen we dat de moeflon verdwijnt en straks alleen nog in geschiedenisboeken terug te vinden is? Of kiezen we ervoor om dit unieke dier ook in de toekomst een plek te geven in Nederland? Om beter inzicht te krijgen in hoe Nederlanders hierover denken, heeft Vereniging de Moeflon een onafhankelijk onderzoek laten uitvoeren naar het maatschappelijk draagvlak rond de bescherming van de moeflon.

1.4 Doelgroep en benaderingswijze

Voor het onderzoek is een doorsnede van de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder benaderd, waarbij is gestuurd op leeftijd, geslacht en opleiding.

De meting vond kwantitatief plaats. De uitnodigingen voor deelname aan het onderzoek zijn door PanelClix verstuurd en bevatten een link naar de online vragenlijst. In de teksten en vragen is op geen enkele manier melding gemaakt van het feit dat het om een onderzoek van Vereniging de Moeflon ging. De uitnodigingstekst treft u op de volgende pagina aan.

Panelleden kregen bij de introductietekst ook een foto te zien van moeflons (zie foto op volgende pagina).

Uitnodigingstekst panelleden

In Nederland leven verschillende soorten wilde dieren. Eén daarvan is de moeflon, een wild schaap dat oorspronkelijk afkomstig is van de eilanden Sardinië en Corsica. De soort leeft al ongeveer 100 jaar in Nederland.

Heide en stuifzand zijn schaarse en kwetsbare landschappen in Nederland. Moeflons worden ingezet om deze gebieden open te houden door het eten van planten en jonge boompjes, waardoor deze gebieden niet dichtgroeien. Tegelijkertijd wordt de moeflon gezien als een exoot, omdat het dier oorspronkelijk niet uit Nederland komt.

In dit onderzoek zijn we benieuwd naar uw mening over de aanwezigheid en mogelijke rol van de moeflon in het Nederlandse landschap.

Deze foto was bijgevoegd bij de uitnodigingstekst

Er is gestreefd naar circa 600 volledig ingevulde vragenlijsten. Bij de steekproefsamenstelling is gestuurd op geslacht, leeftijd en opleidingsniveau.

De tabel op de volgende pagina geeft inzicht in de samenstelling van de respons en de gerealiseerde quota binnen het onderzoek. Hierbij is gekeken naar een evenwichtige verdeling op basis van geslacht, leeftijd en opleidingsniveau.

Veldwerkperiode en het monitoren van de respons

Het veldwerk is uitgevoerd tussen 18 en 20 mei 2026. In eerste instantie zijn er 100 uitnodigingen verstuurd als test. Na de test zijn nog eens 560 uitnodigingen in verschillende batches verstuurd.

Tijdens het onderzoek zijn procedures gehanteerd om inconsistent invulgedrag van respondenten op te sporen. Hier kan worden gedacht aan respondenten die de vragenlijst zo snel invullen dat niet kan worden aangenomen dat de vragen ook daadwerkelijk gelezen zijn of respondenten die overal de eerste invulmogelijkheid bij een vraag hebben ingevuld.

Weging resultaten

Het betreft een gewogen opinieonderzoek onder 628 Nederlanders van 18 jaar en ouder, waarbij is gecorrigeerd voor leeftijd, geslacht en opleiding. Uitgegaan wordt van een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Bij dit niveau bedraagt de foutmarge circa $\pm 3,9$ procentpunt.

Tabel

Naam	Complete	Totaal	Vereist	Quota
Opleidingsniveau laag	15%	14	76	90
Opleidingsniveau midden	100%	277	-1	276
Opleidingsniveau hoog	87%	230	34	264
Geslacht mannen	93%	310	20	330
Geslacht vrouwen	95%	314	16	330
Leeftijdsgroep 18-24	88%	62	8	70
Leeftijdsgroep 25-34	99%	101	1	102
Leeftijdsgroep 35-44	100%	95	0	95
Leeftijdsgroep 45-54	92%	102	8	110
Leeftijdsgroep 55-64	87%	105	15	120
Leeftijdsgroep 65+	88%	142	18	160
Maximaal aantal completes	94%	628	38	666

1.5 Responsverantwoording	Nationaal Moeflononderzoek 2026	
	Aantallen (#)	Procenten (%)
Totaal aantal respondenten	660	100%
Respondenten, maar non-starts	23	3,6%
Respondenten die gestart zijn met het invullen van de vragenlijst	637	97%
Respondenten die ergens zijn gestopt met het invullen van de vragenlijst of vragenlijsten die zijn verwijderd door de survey validator*	9	1,4%
Respondenten die de vragenlijst volledig hebben ingevuld (completes)	628	95%
Gemiddelde invultijd	3 minuten en 4 seconden	

*Indien bij het invullen van de vragenlijst afwijkend invulgedrag wordt geconstateerd (bijvoorbeeld een respondent vult overal de eerste invoermogelijkheid in of de respondent vult de vragenlijst in bijvoorbeeld 1,5 minuten in), dan worden dergelijke vragenlijsten verwijderd uit het onderzoeksbestanden derhalve niet gebruikt voor de analyses en rapportages.

Samenvatting

2

Samenvatting

De moeflon maakt inmiddels al meer dan honderd jaar deel uit van het Nederlandse landschap en vervult volgens natuurbeheerders een bijzondere rol binnen het beheer van heide- en stuifzandgebieden. Tegelijkertijd staat de soort onder druk en ontbreekt wettelijke bescherming. Vereniging de Moeflon heeft daarom in mei 2026 een gewogen opinieonderzoek onder 628 Nederlanders van 18 jaar en ouder laten uitvoeren om inzicht te krijgen in de kennis, percepties en het maatschappelijk draagvlak rondom de moeflon en de rol van deze diersoort binnen natuurbeheer.

Het onderzoek laat zien dat de algemene bekendheid van de moeflon relatief beperkt is. Slechts 37 procent van de Nederlanders geeft aan vóór het onderzoek wel eens van de moeflon in Nederland te hebben gehoord, terwijl 63 procent aangeeft niet bekend te zijn met het dier. Ook de kennis over de rol van de moeflon in natuurbeheer blijkt beperkt. Slechts 12 procent zegt goed of zeer goed bekend te zijn met de functie van de moeflon in natuurgebieden. Een meerderheid van de Nederlanders geeft aan nauwelijks of helemaal niet bekend te zijn met deze rol.

Tegelijkertijd blijkt dat Nederlanders natuurbehoud en biodiversiteit in brede zin zeer belangrijk vinden. Maar liefst 79 procent vindt het belangrijk of zeer belangrijk dat heidevelden en stuifzanden behouden blijven en niet dichtgroeien. Daarnaast vindt 81 procent biodiversiteit belangrijk of zeer belangrijk en geeft 85 procent aan natuurbehoud in Nederland belangrijk te vinden.

Respondenten die vooraf al bekend waren met de moeflon en zijn rol in natuurbeheer, beoordelen de inzet van de moeflon positiever dan respondenten die hiermee niet bekend waren.

Het onderzoek laat zien dat Nederlanders grote waarde hechten aan biodiversiteit, natuurbehoud en actief beheer van kwetsbare natuurgebieden. Binnen die context blijkt er breed maatschappelijk draagvlak voor het behoud van de moeflon.

Slechts 1 procent noemt dit ongeschikt. Ook blijkt dat mensen die vooraf al bekend waren met de moeflon de inzet van het dier vaker positief beoordelen dan mensen die het dier nog niet kenden.

Naast steun voor natuurbeheer blijkt ook steun voor bescherming van de moeflon aanwezig. Ruim driekwart van de Nederlanders vindt het belangrijk dat diersoorten die bijdragen aan biodiversiteit behouden blijven. Daarnaast is 73 procent voorstander van actieve bescherming van de moeflon in Nederland. Ook vindt 82 procent dat de overheid beleid moet ontwikkelen om de moeflon in Nederland te behouden.

Opvallend is daarnaast dat een meerderheid van de Nederlanders de moeflon inmiddels ziet als een ingeburgerde diersoort. Bijna acht op de tien Nederlanders (77%) zijn het eens met de stelling dat de moeflon kan worden gezien als een ingeburgerde diersoort.

Het onderzoek laat eveneens zien dat Nederlanders in discussies over natuurbeheer vooral waarde hechten aan actief behoud van kwetsbare natuurgebieden. Actief behoud van kwetsbare natuur wordt het vaakst genoemd als belangrijke factor bij beslissingen over natuurbeheer (57%). 51 procent vindt dat het behoud van schaarse heide en stuifzand zwaarder moet wegen dan het beschermen van roofdieren zoals de wolf.

Wanneer gevraagd wordt naar voorkeuren voor natuurbeheer, kiest bijna de helft van de Nederlanders voor inzet van moeflons boven alternatieven zoals machines, andere grazers of handmatig beheer. Dit laat zien dat er niet alleen breed draagvlak bestaat voor natuurbehoud, maar ook voor de praktische inzet van moeflons binnen kwetsbare natuurgebieden.

Samenvattend laat het onderzoek zien dat de bekendheid van de moeflon momenteel nog relatief beperkt is. De resultaten wijzen erop dat bekendheid met de ecologische bijdrage van de moeflon samenhangt met meer steun voor de soort. Nederlanders hechten veel waarde aan biodiversiteit, natuurbehoud en het openhouden van kwetsbare natuurgebieden.

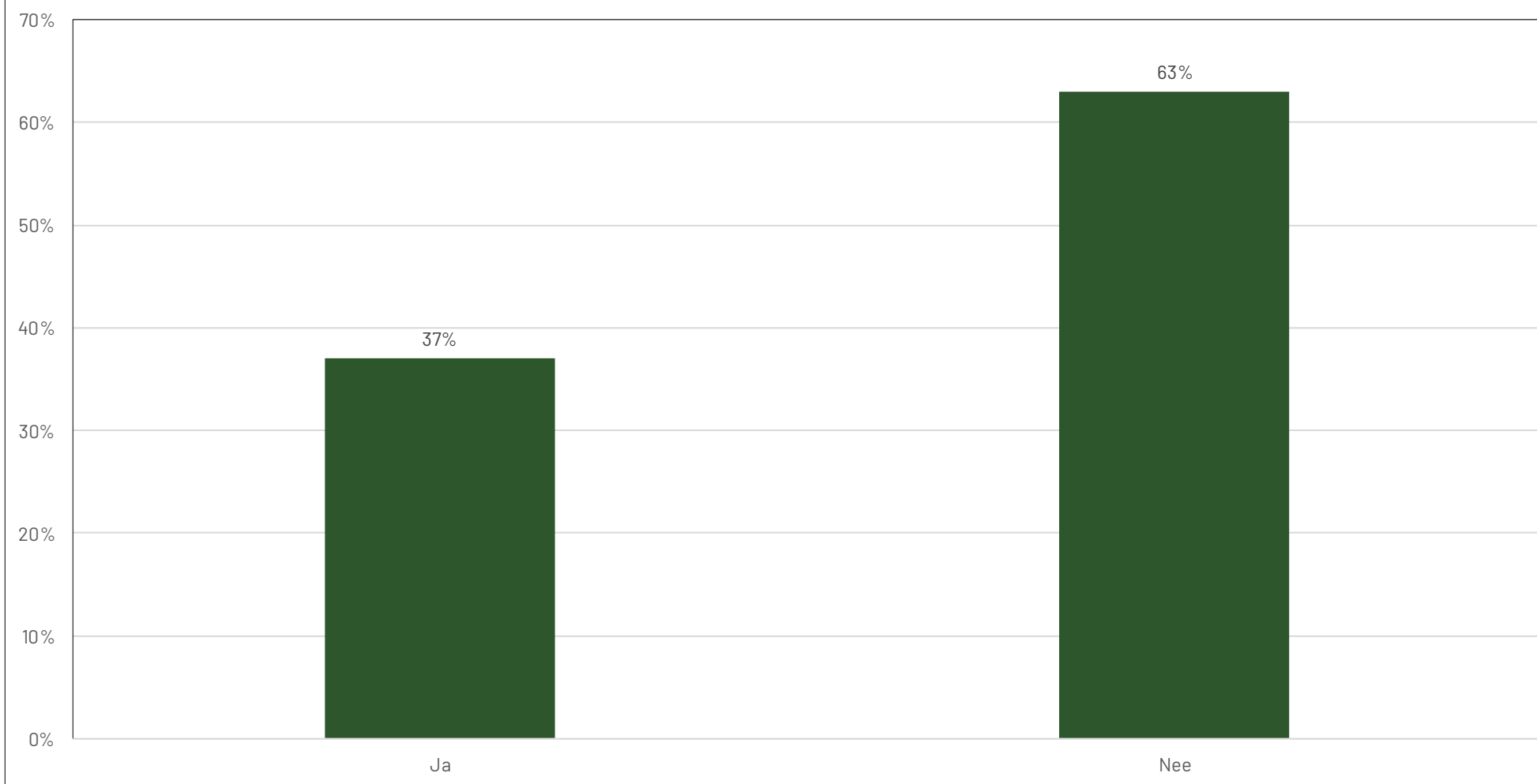
Binnen die context wordt de moeflon door een ruime meerderheid gezien als een waardevolle bijdrage aan natuurbeheer en als een diersoort die behouden zou moeten blijven binnen het Nederlandse landschap.

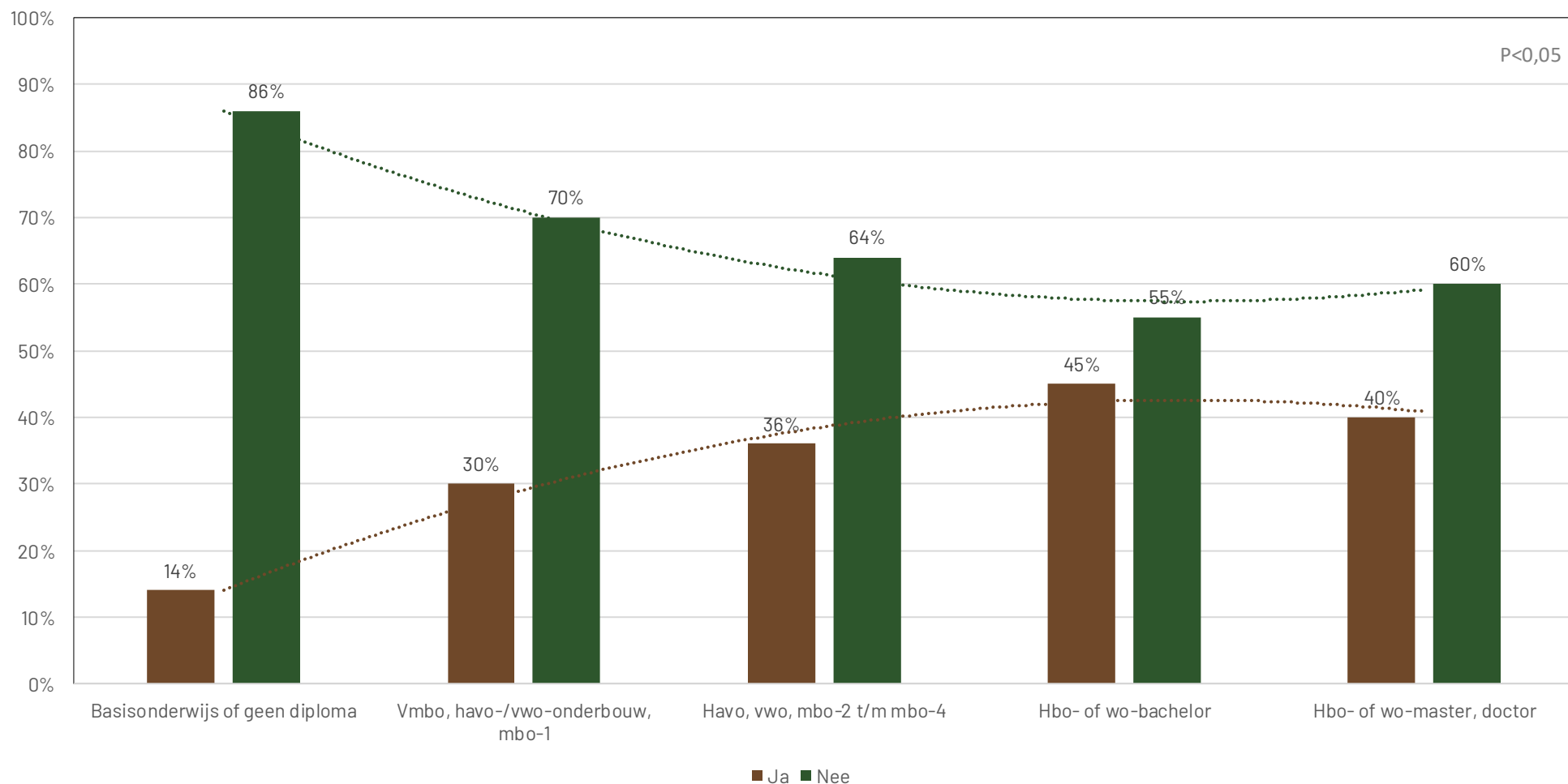
3

Bekendheid met de moeflon en zijn rol in natuurbeheer

Had u vóór dit onderzoek wel eens gehoord van de moeflon in Nederland?

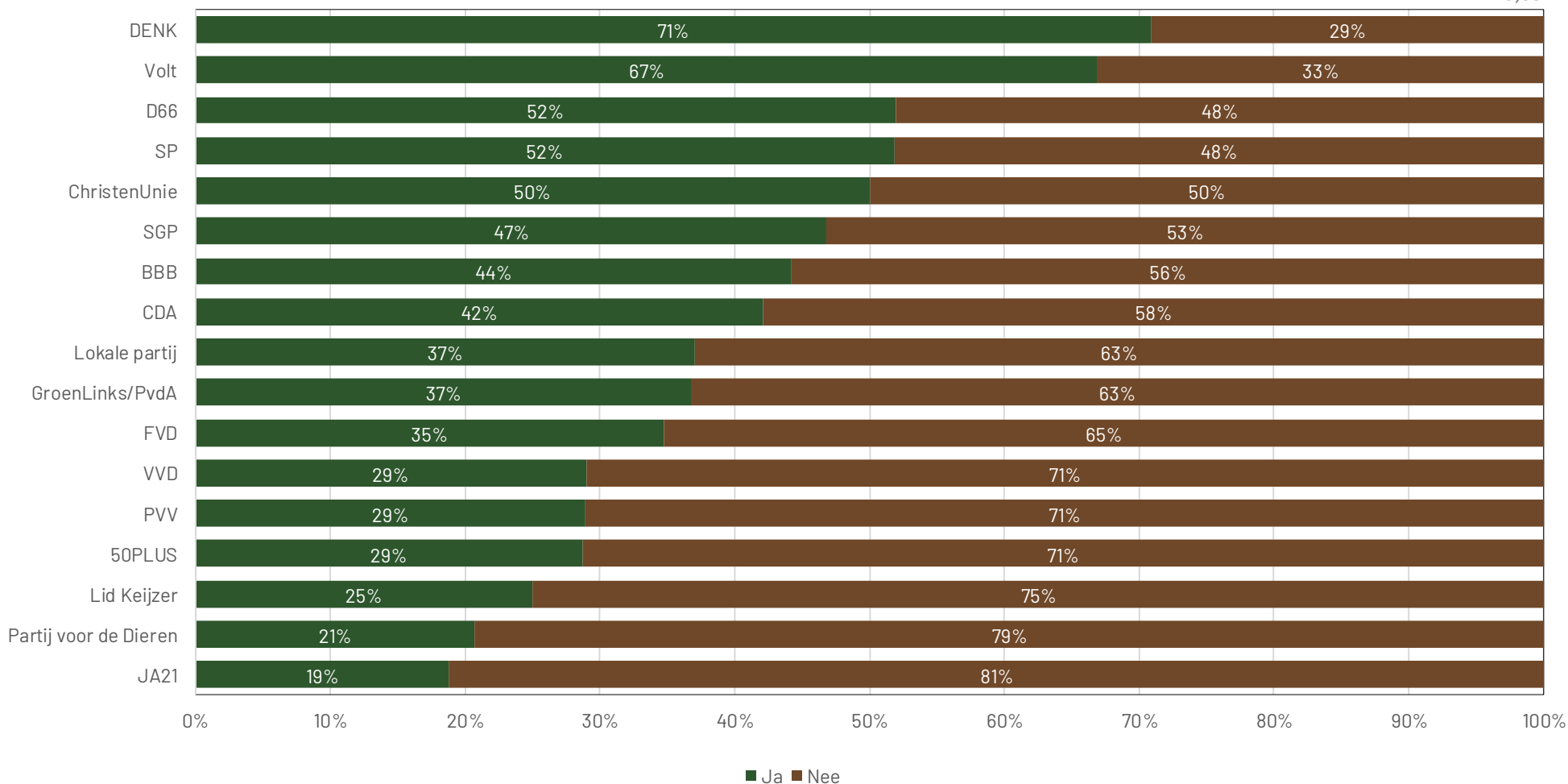

Had u vóór dit onderzoek wel eens gehoord van de moeflon in Nederland? Geanalyseerd naar de hoogst voltooide opleiding

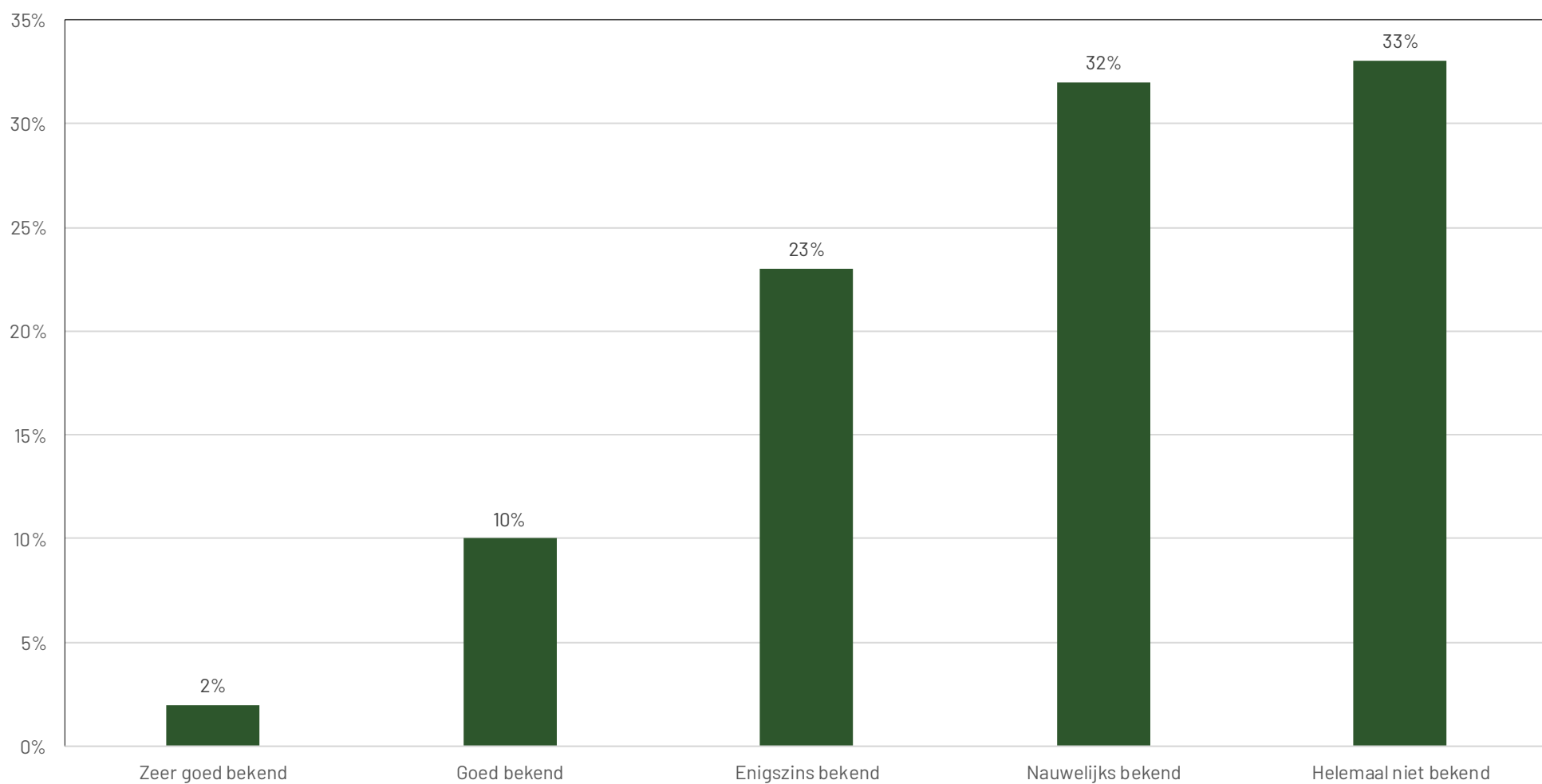
Had u vóór dit onderzoek wel eens gehoord van de moeflon in Nederland? Geanalyseerd naar de politieke partij die men aanhangt

P<0,05

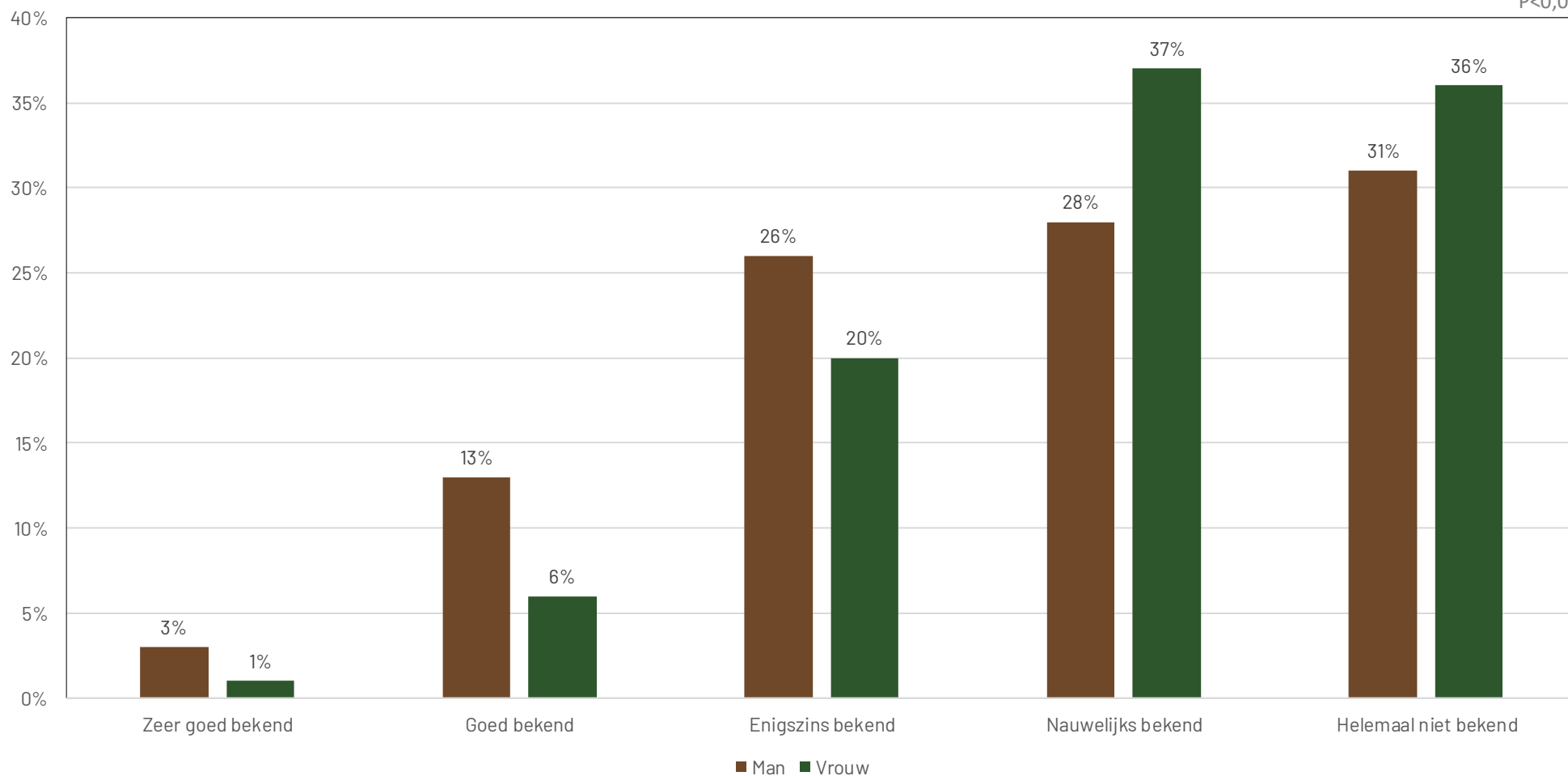
Uitkomsten voor partijen met een klein aantal respondenten zijn indicatief.

In hoeverre bent u bekend met de rol van de moeflon in natuurgebieden?

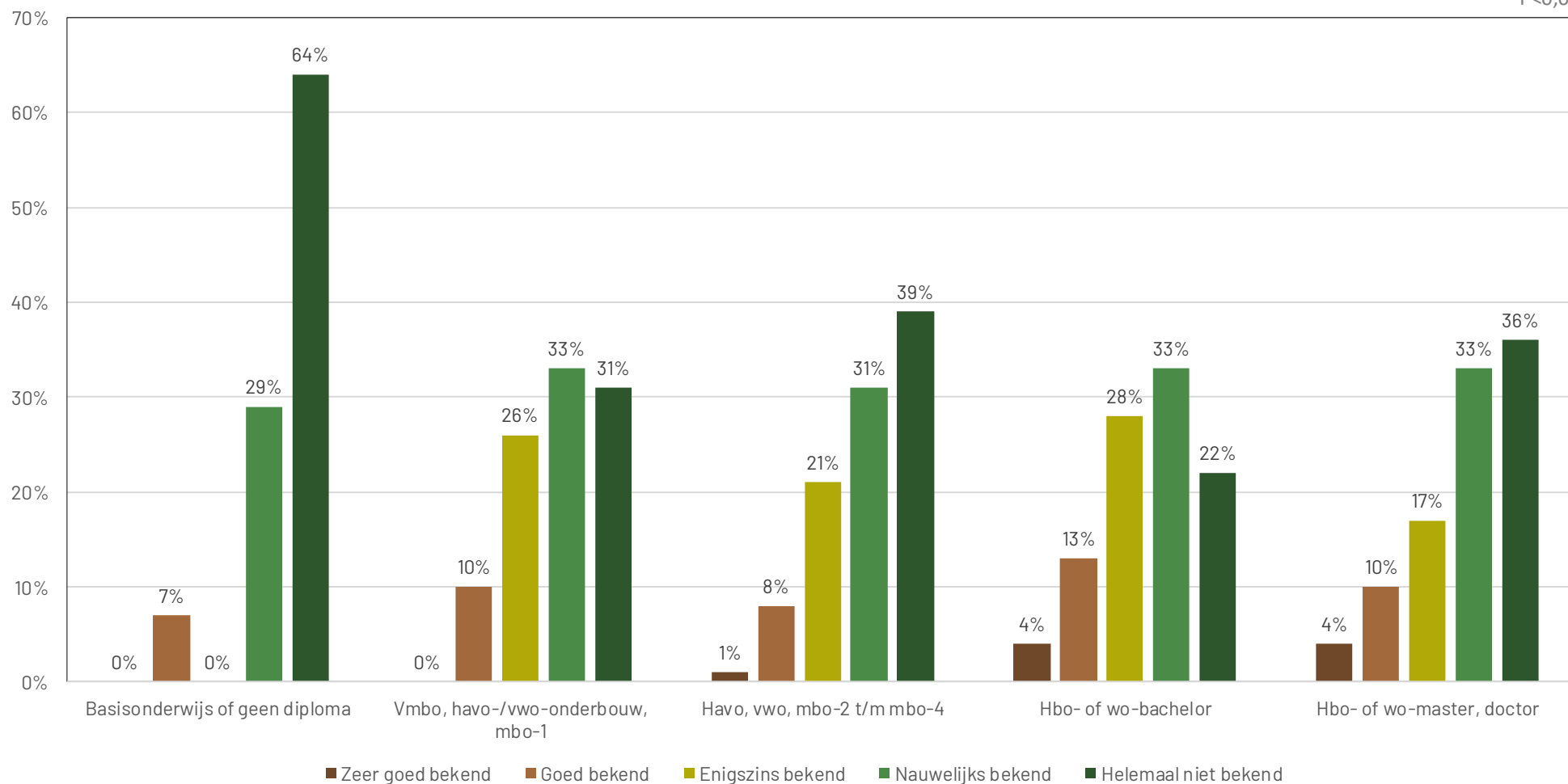
In hoeverre bent u bekend met de rol van de moeflon in natuurgebieden? Geanalyseerd naar geslacht

P<0,05

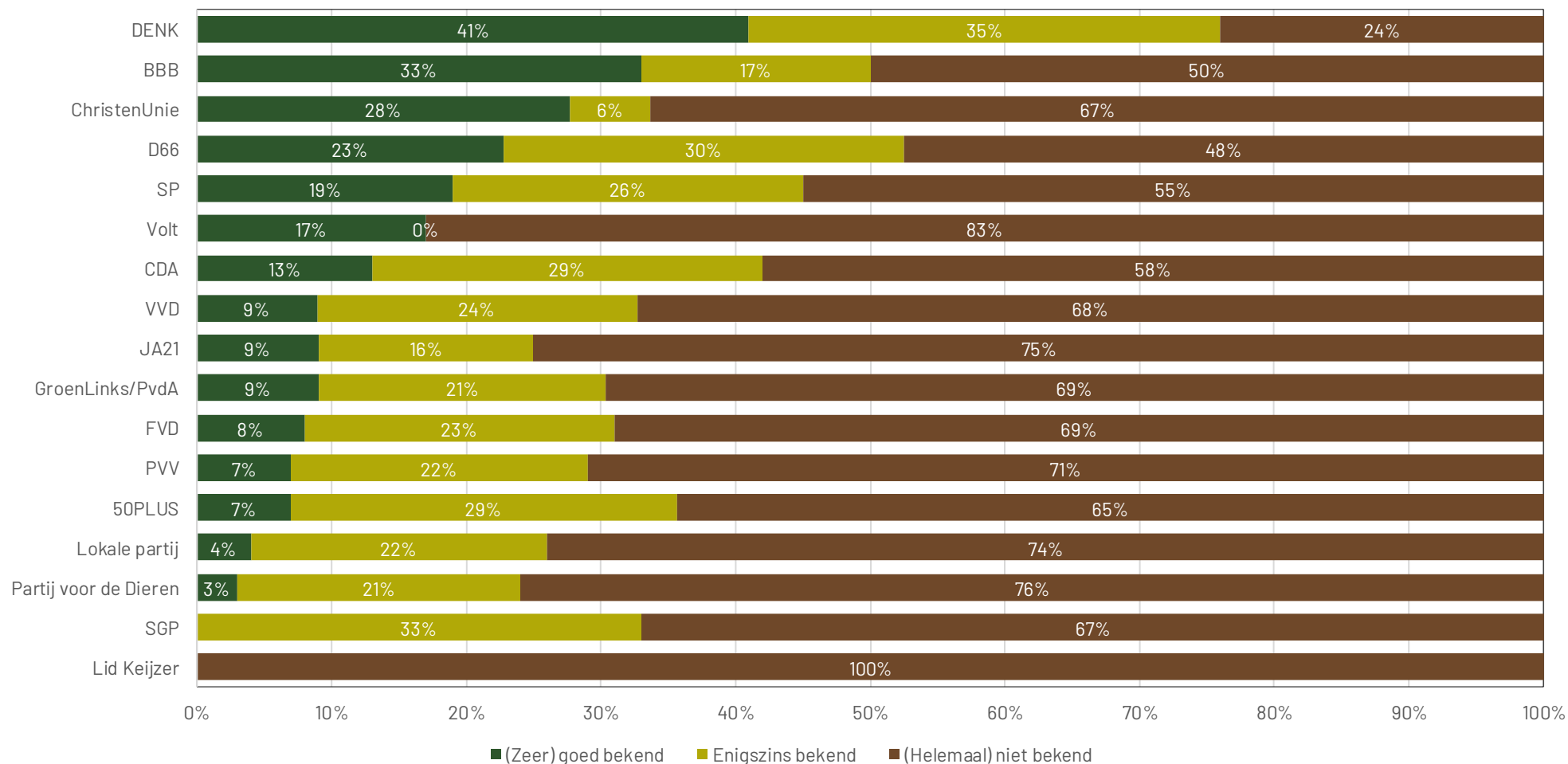
In hoeverre bent u bekend met de rol van de moeflon in natuurgebieden? Geanalyseerd naar de hoogst voltooide opleiding

P<0,05

In hoeverre bent u bekend met de rol van de moeflon in natuurgebieden? Geanalyseerd naar de politieke partij die men aanhangt

P<0,05

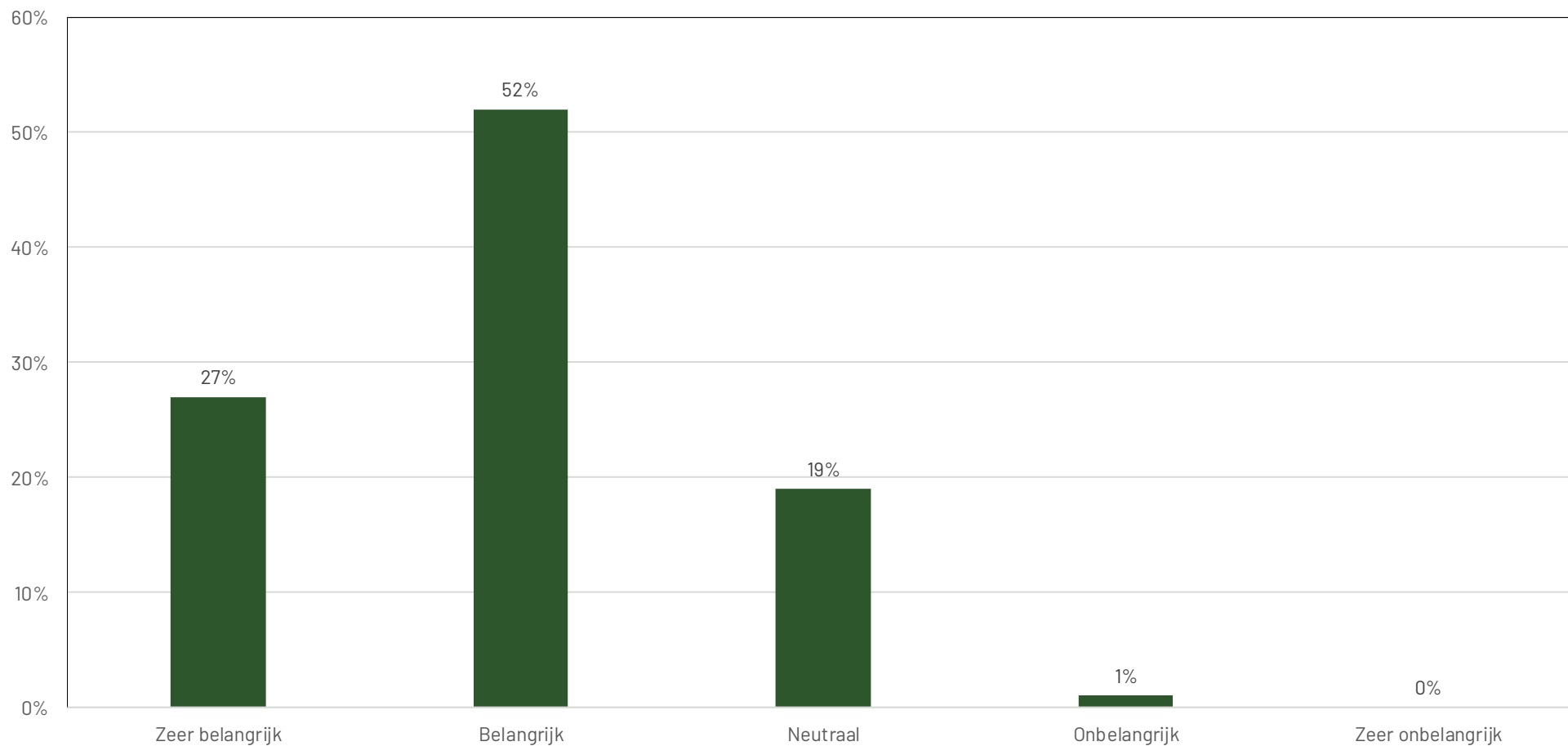

Uitkomsten voor partijen met een klein aantal respondenten zijn indicatief.

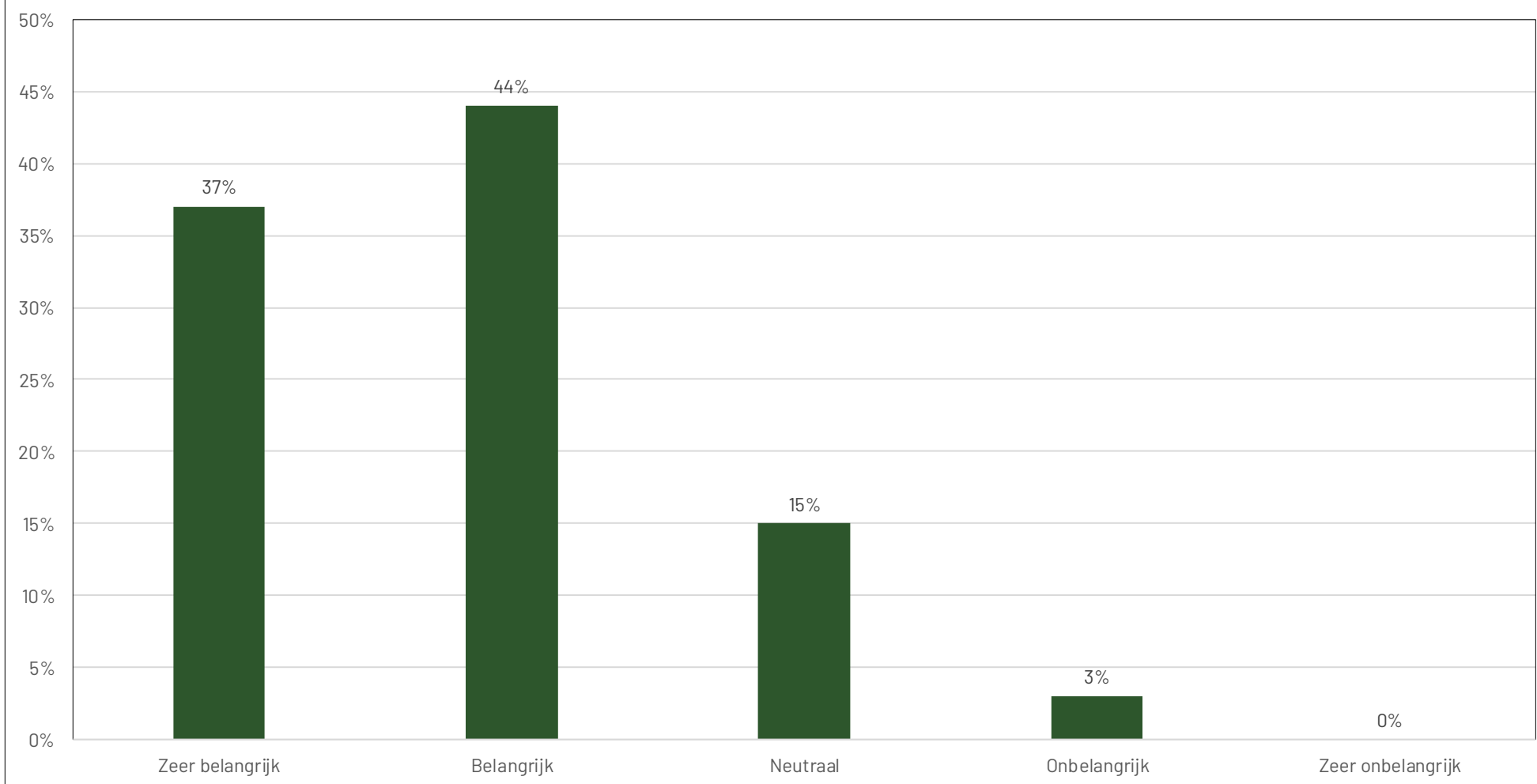
4

Natuur en landschap

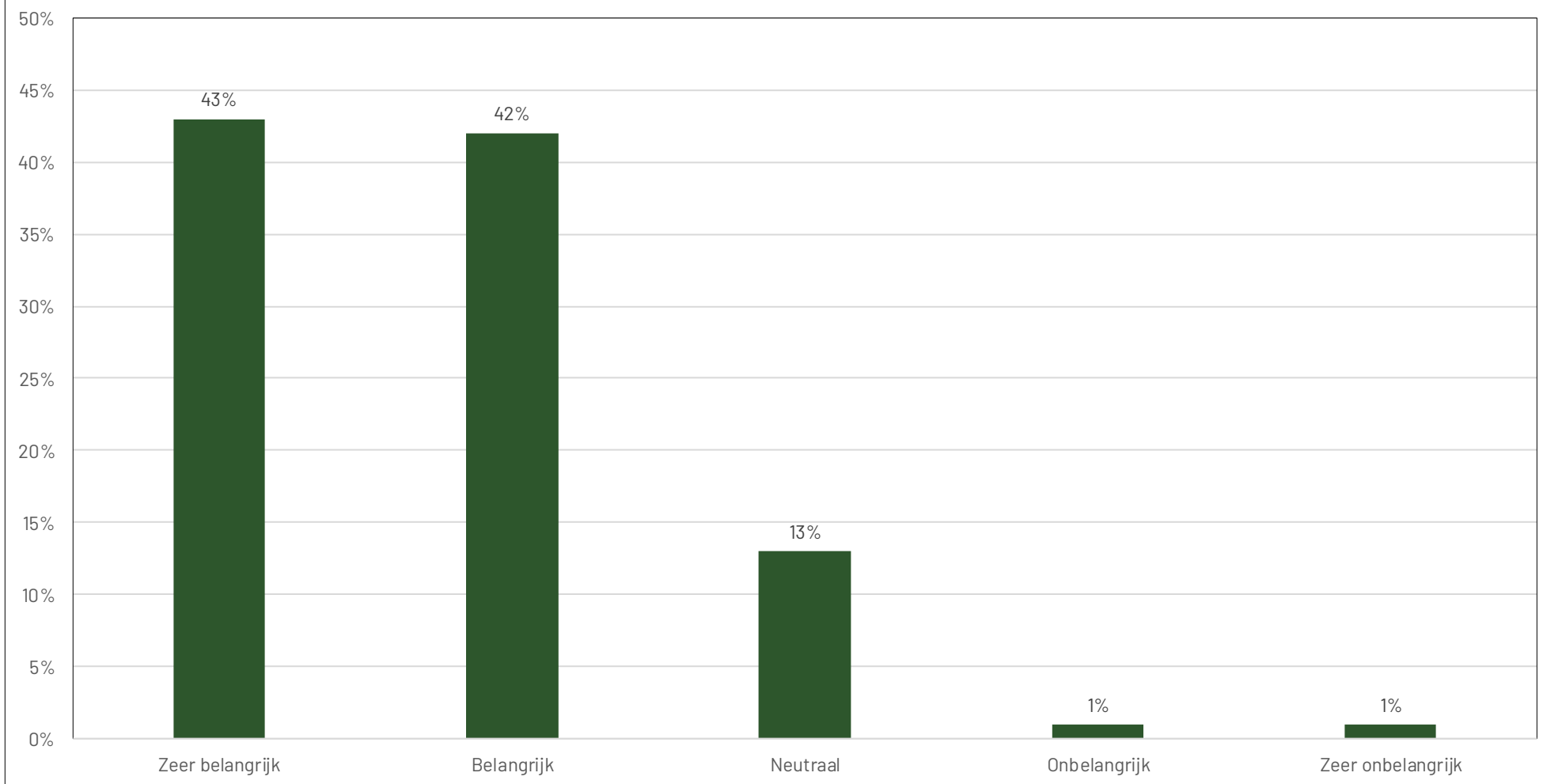
Heidevelden en stuifzanden behoren tot de meest zeldzame natuurgebieden van Nederland. Zonder begrazing groeien deze gebieden langzaam dicht met bomen en struiken, waardoor leefgebieden van bijzondere planten- en diersoorten verdwijnen. De moeflon kan door begrazing helpen om deze natuurgebieden open te houden. Hoe belangrijk vindt u het dat heidevelden en stuifzanden in Nederland openblijven en niet dichtgroeien?

Hoe belangrijk vindt u biodiversiteit (het behoud van verschillende planten- en diersoorten)?

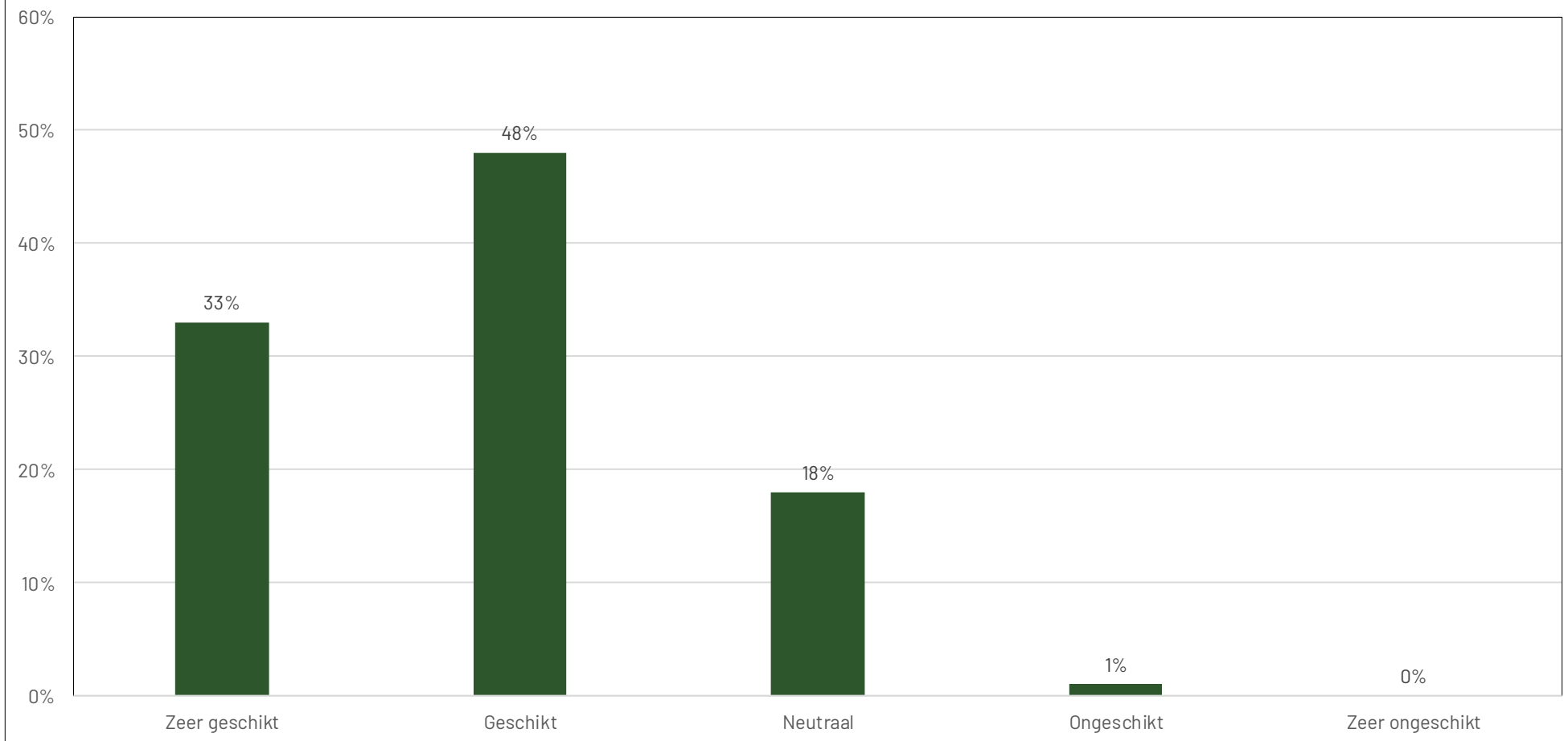
Hoe belangrijk vindt u natuurbehoud in Nederland in het algemeen?

5

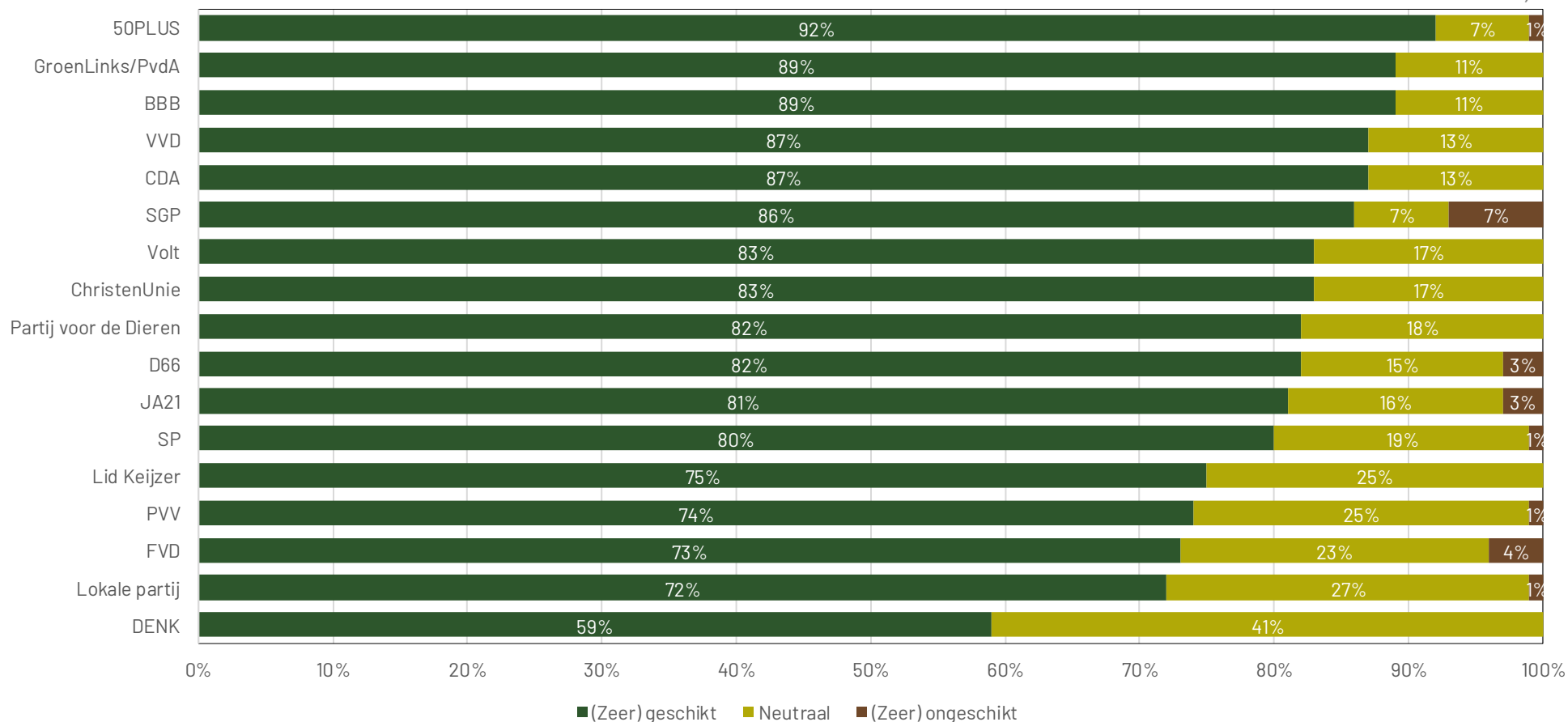
Rol van de moeflon in natuurbeheer

Moeflons kunnen door begrazing helpen om heidevelden en stuifzanden open te houden. Ze eten planten en jonge boompjes en als enige diersoort ook de grove den, een boomsoort die bijdraagt aan het dichtgroeien van deze gebieden.
In hoeverre vindt u de inzet van moeflons een geschikte manier van natuurbeheer?

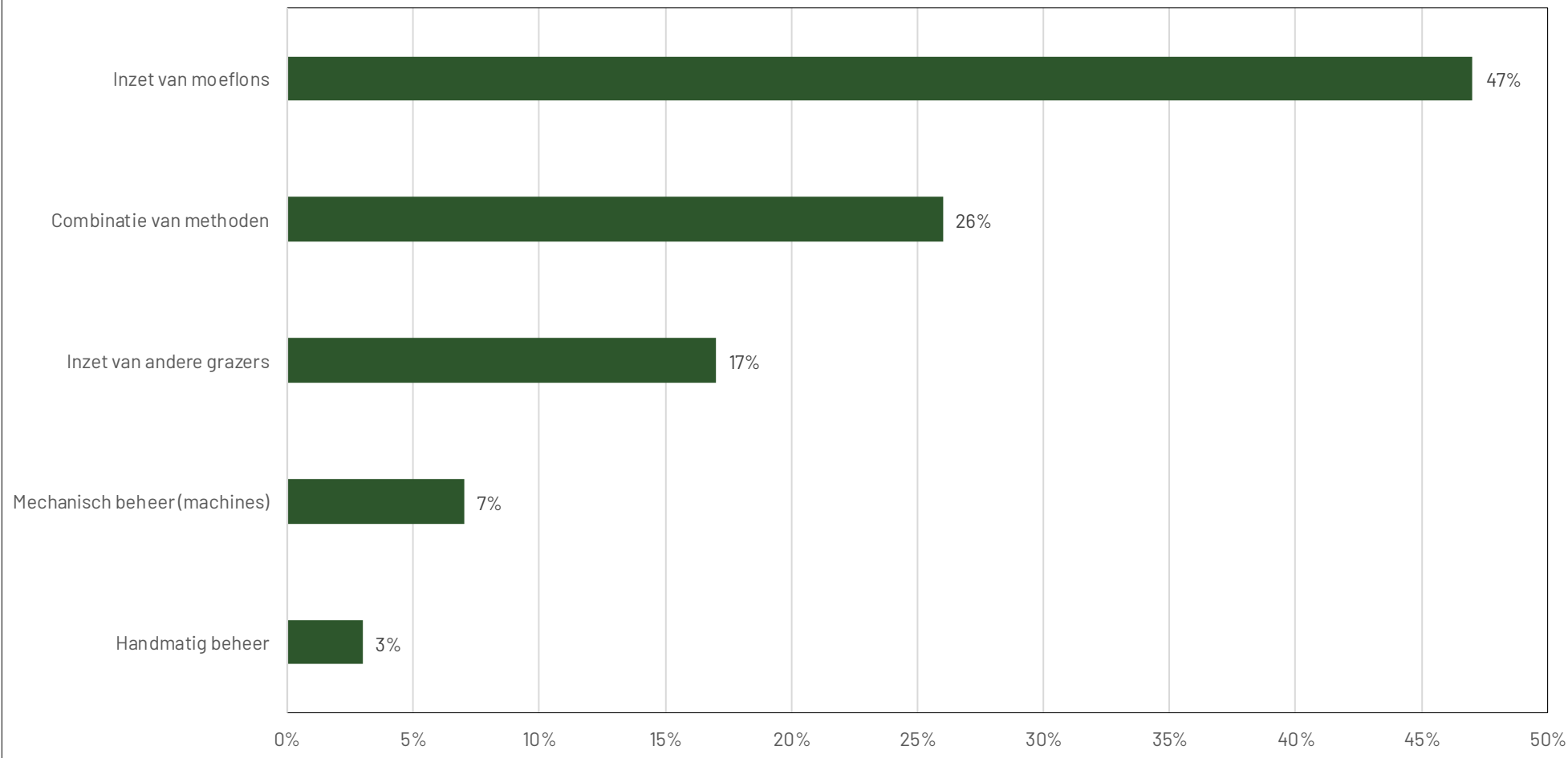
Moeflons kunnen door begrazing helpen om heidevelden en stuifzanden open te houden. Ze eten planten en jonge boompjes en als enige diersoort ook de grove den, een boomsoort die bijdraagt aan het dichtgroeien van deze gebieden. In hoeverre vindt u de inzet van moeflons een geschikte manier van natuurbeheer? Geanalyseerd naar de politieke partij die men aanhangt

$P < 0,05$

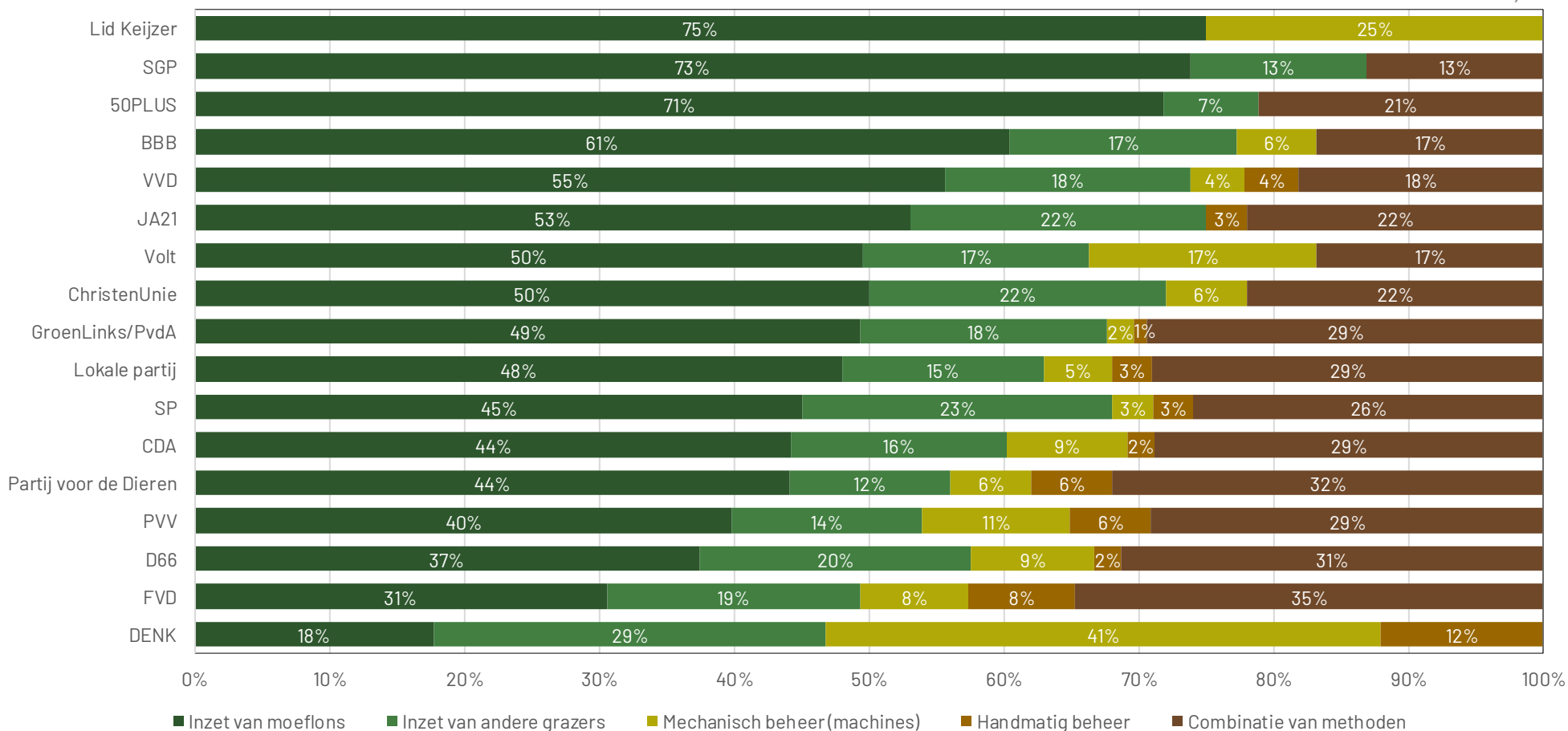
Uitkomsten voor partijen met een klein aantal respondenten zijn indicatief.

Alternatieven voor natuurbeheer zijn onder andere machines (zoals shovels en bulldozers), begrazing door andere dieren of handmatig onderhoud door grote groepen vrijwilligers. Welke vorm van beheer heeft uw voorkeur?

Alternatieven voor natuurbeheer zijn onder andere machines (zoals shovels en bulldozers), begrazing door andere dieren of handmatig onderhoud door grote groepen vrijwilligers. Welke vorm van beheer heeft uw voorkeur?
Geanalyseerd naar de politieke partij die men aanhangt

P<0,05

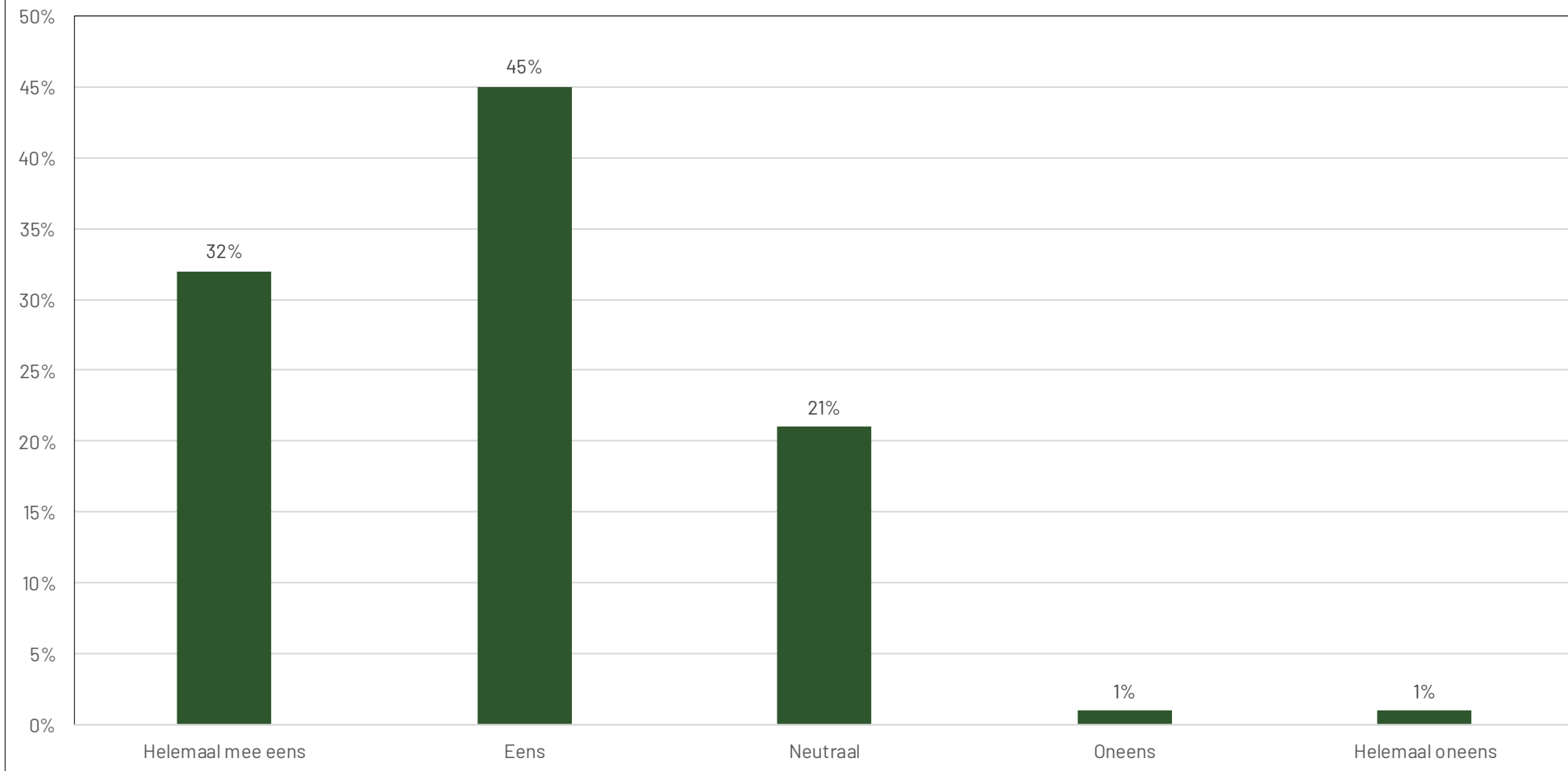
Uitkomsten voor partijen met een klein aantal respondenten zijn indicatief.

6

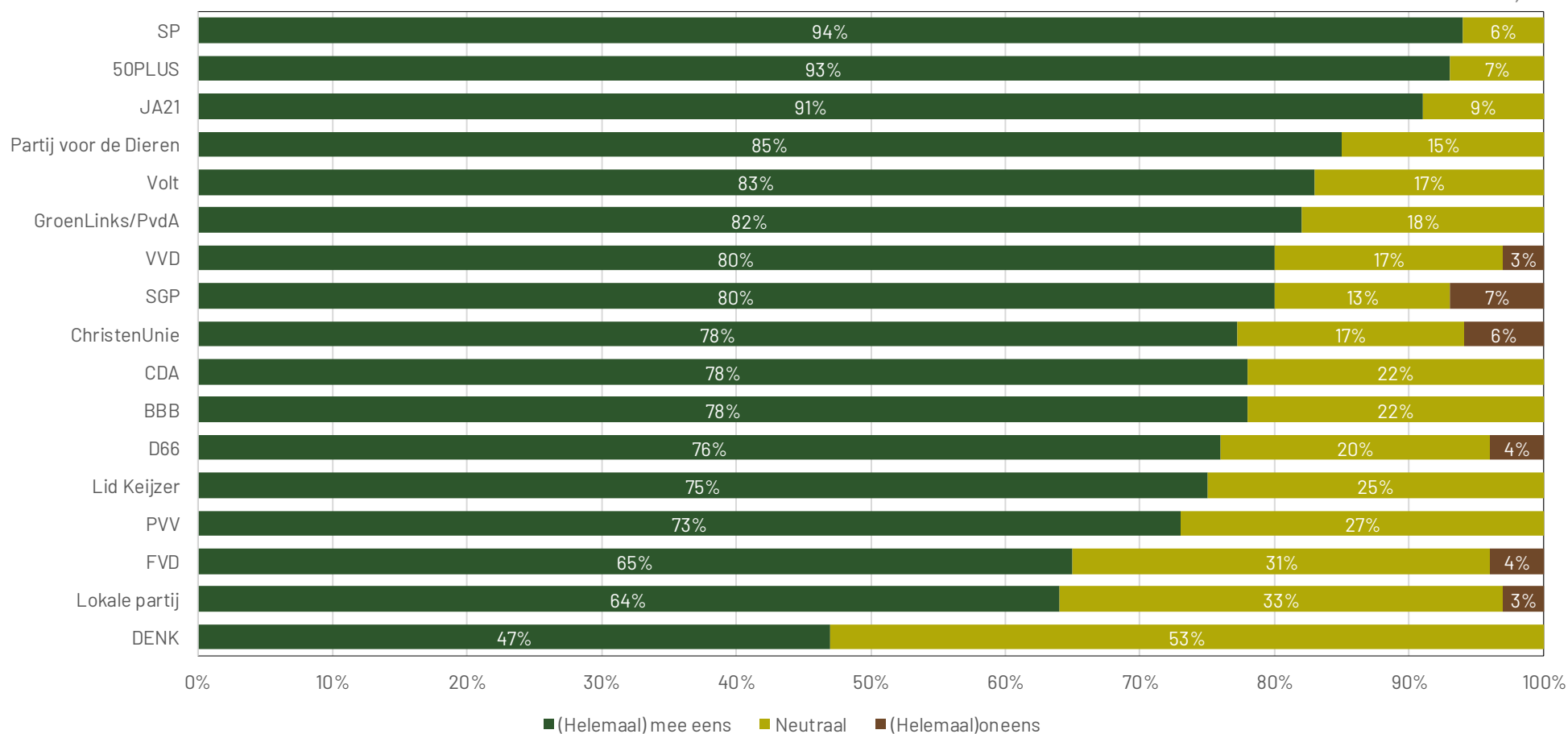
Status en positie van de moeflon

De moeflon leeft al ongeveer 100 jaar in Nederland, plant zich zelfstandig voort en veroorzaakt geen schade. Wat vindt u van de volgende stelling: De moeflon kan worden gezien als een ingeburgerde diersoort?

De moeflon leeft al ongeveer 100 jaar in Nederland, plant zich zelfstandig voort en veroorzaakt geen schade. Wat vindt u van de volgende stelling: De moeflon kan worden gezien als een ingeburgerde diersoort?
Geanalyseerd naar de politieke partij die men aanhangt

P<0,05

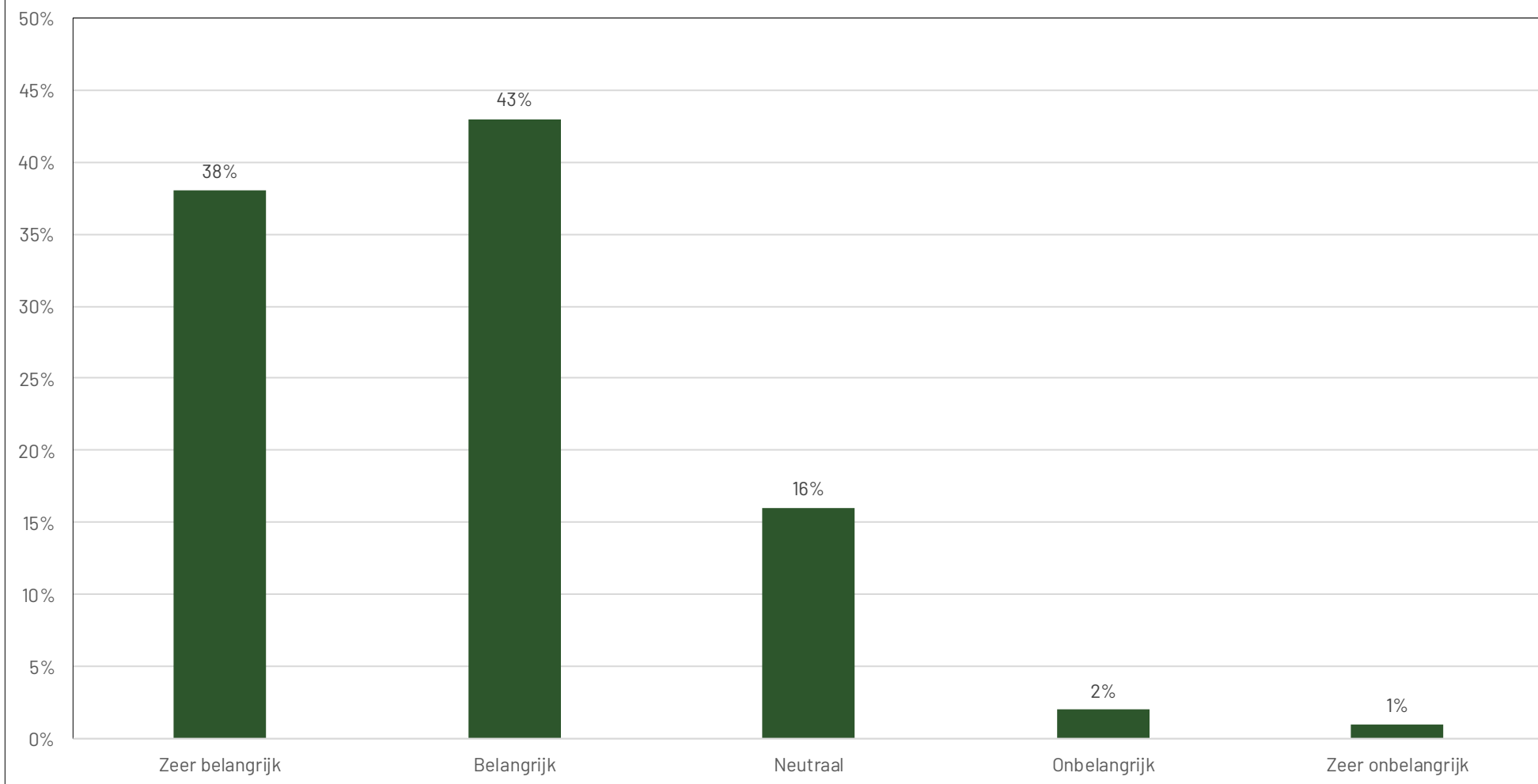
Uitskomsten voor partijen met een klein aantal respondenten zijn indicatief.

7

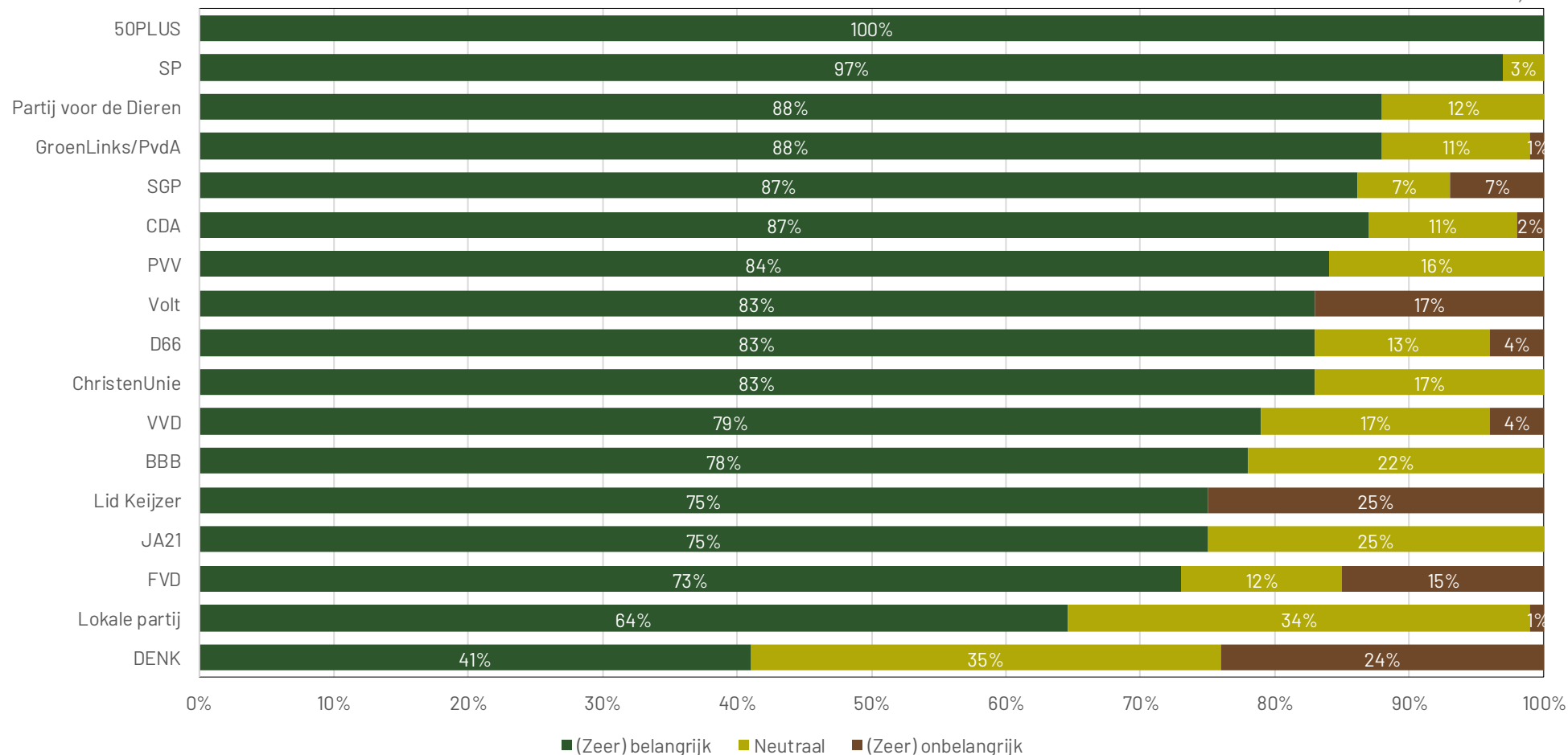
Bescherming en beleid

Vindt u het belangrijk dat diersoorten die bijdragen aan biodiversiteit, zoals de moeflon, worden behouden?

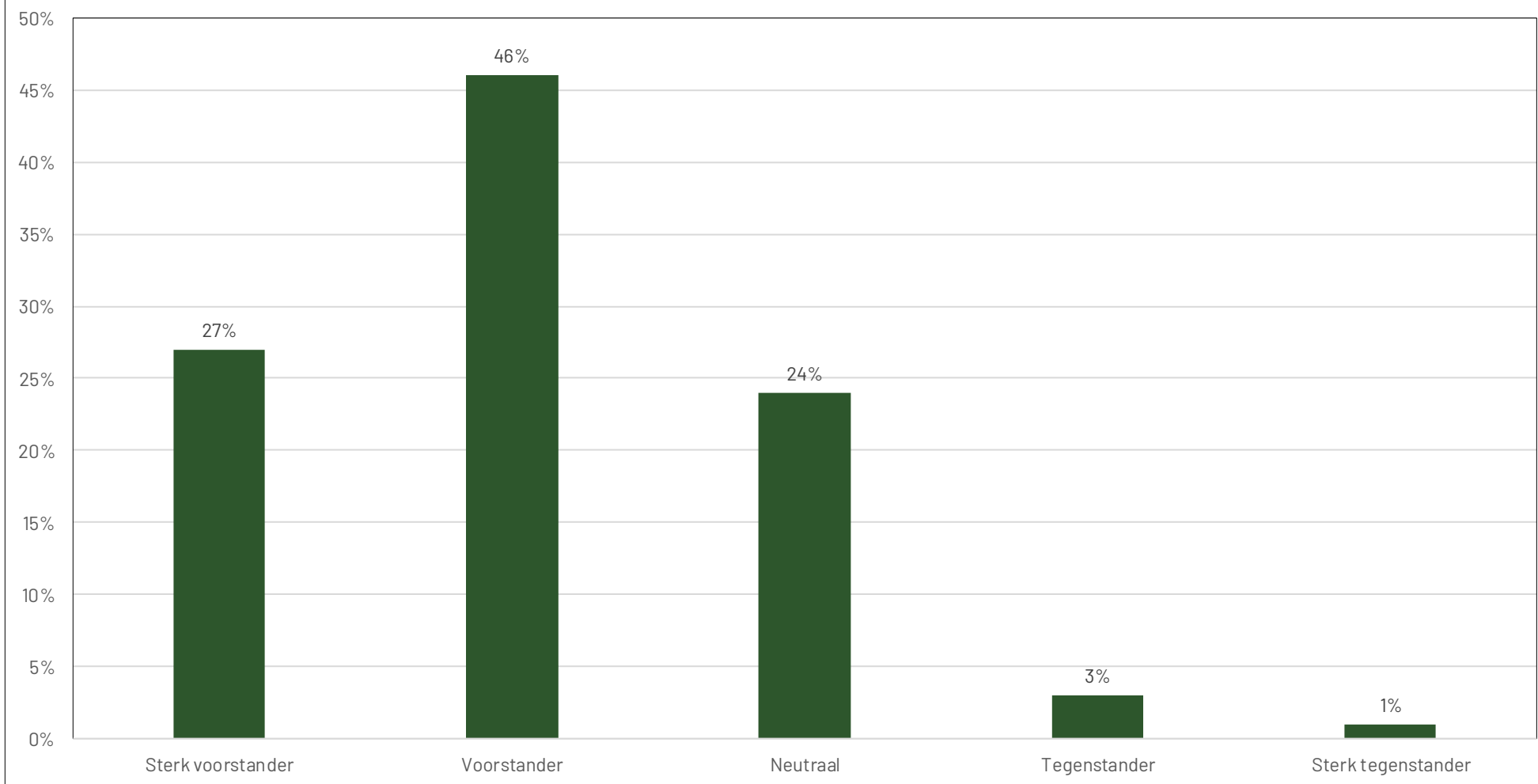
Vindt u het belangrijk dat diersoorten die bijdragen aan biodiversiteit, zoals de moeflon, worden behouden?
Geanalyseerd naar de politieke partij die men aanhangt

P<0,05

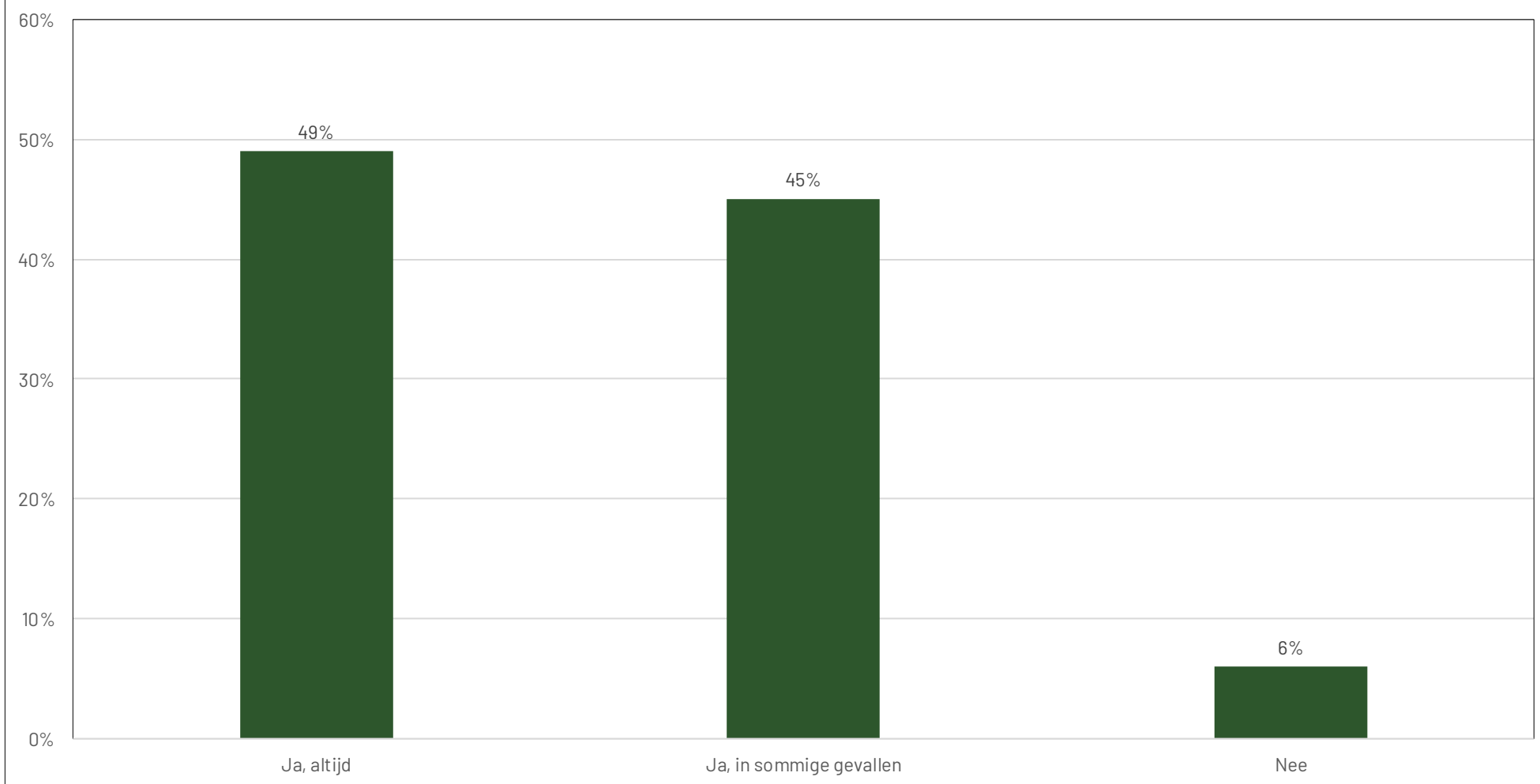

Uitskomsten voor partijen met een klein aantal respondenten zijn indicatief.

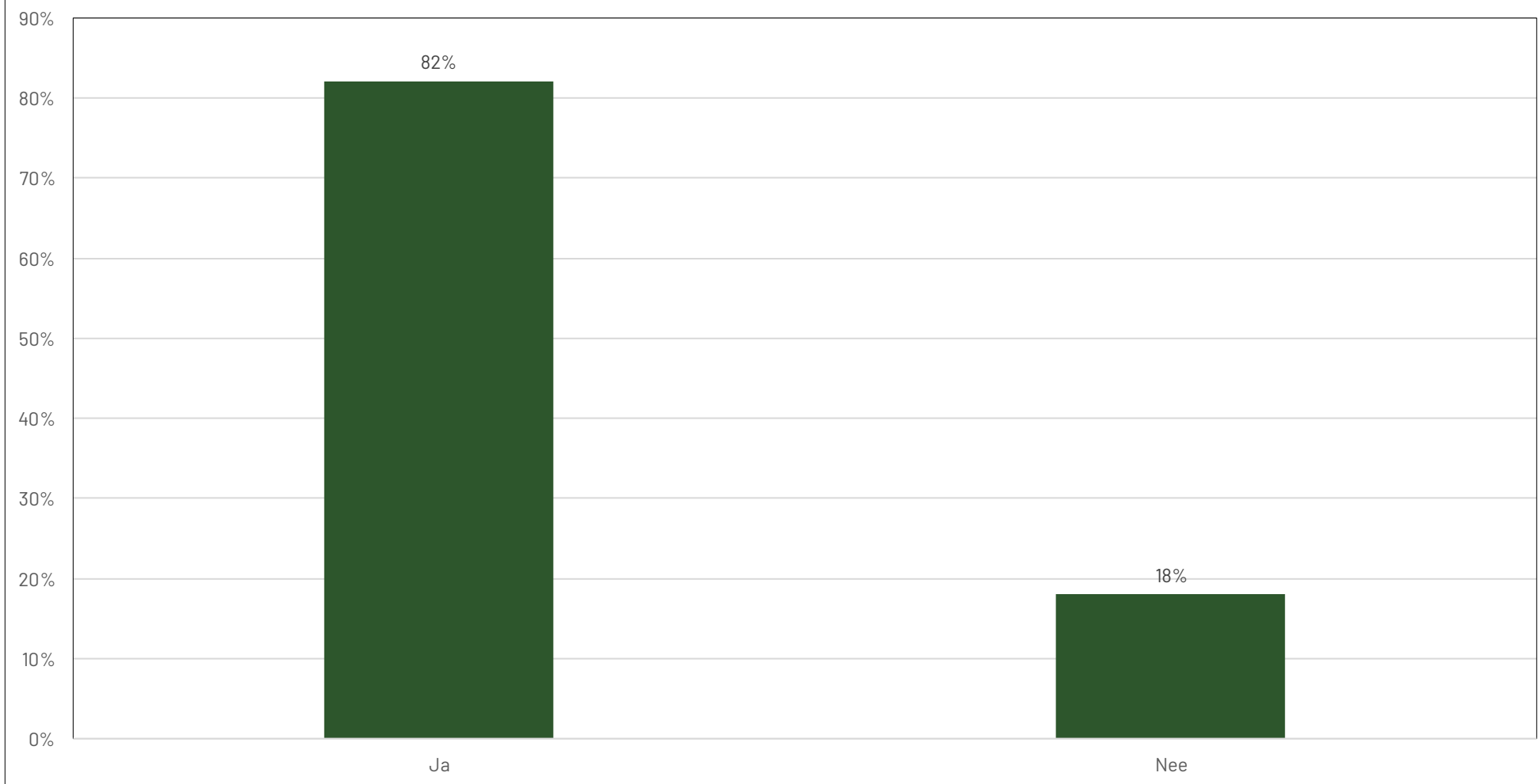
In hoeverre bent u voorstander of tegenstander van actieve bescherming van de moeflon in Nederland?

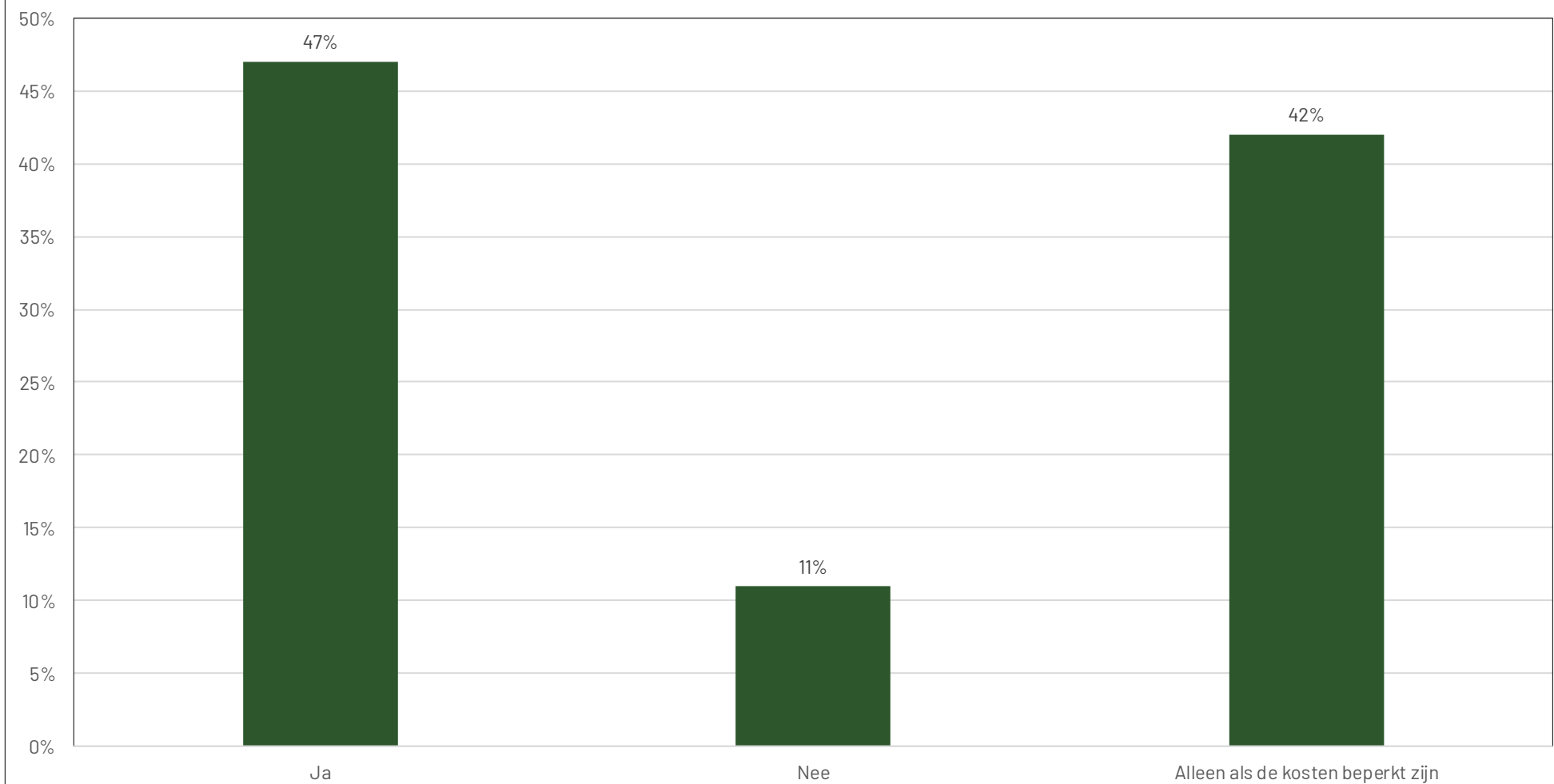
Vindt u dat actief beleid nodig is om uitsterven van diersoorten in Nederland te voorkomen?

Vindt u dat de overheid beleid moet ontwikkelen om de moeflon in Nederland te behouden?

Als bescherming van de moeflon geld kost, vindt u dat dit gerechtvaardigd is?

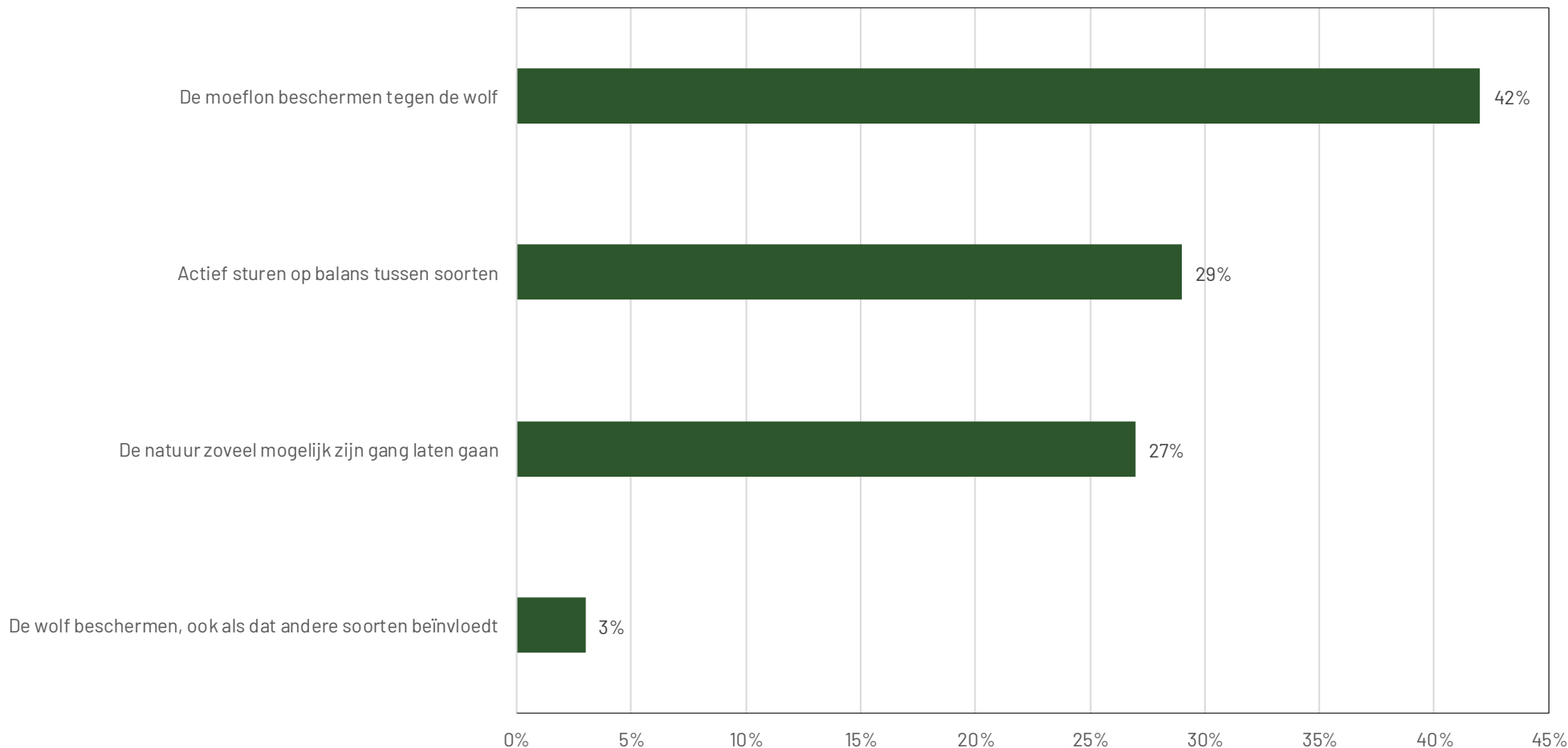

8

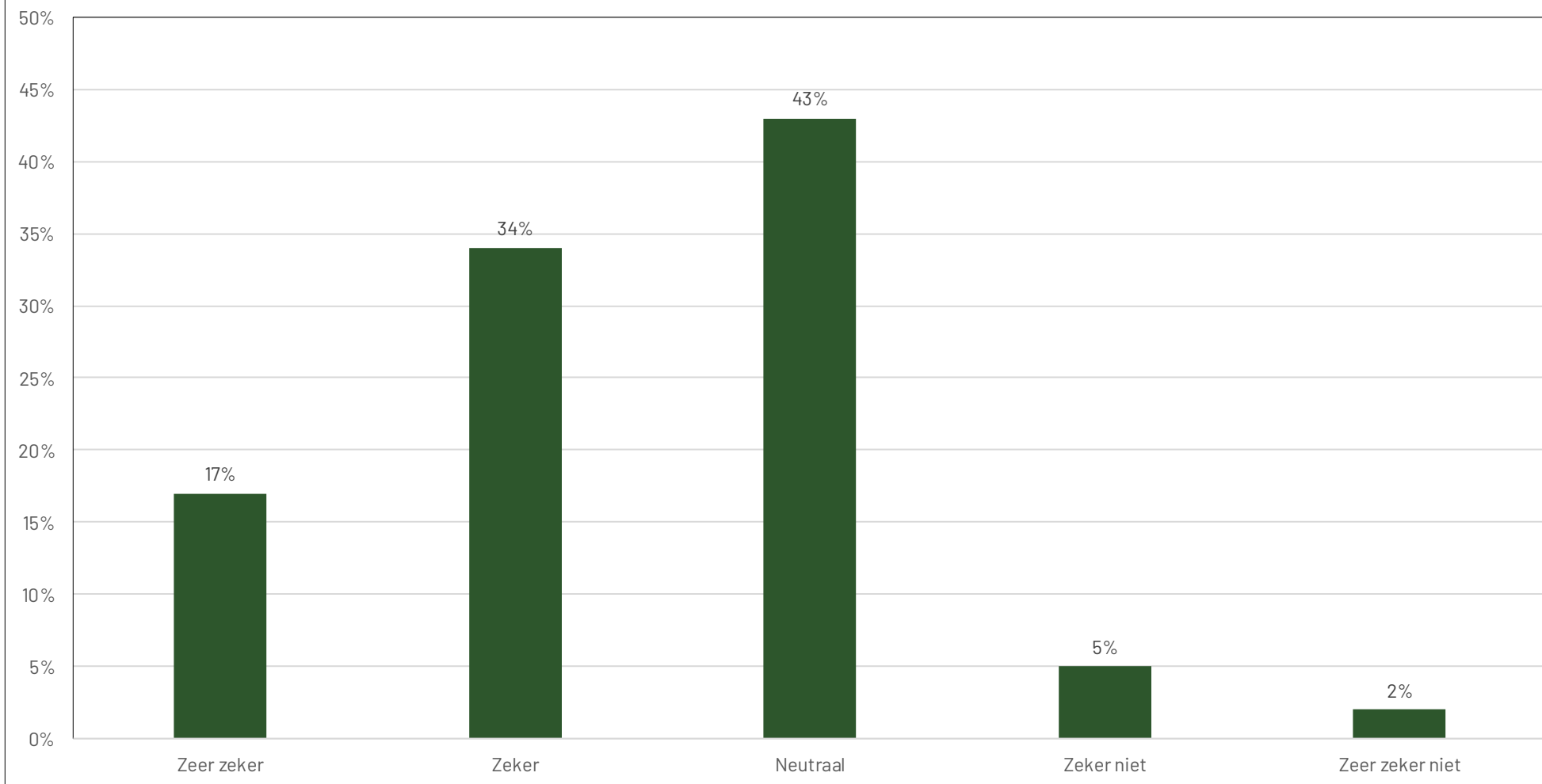
Wolf en natuurbalans

**De wolf is teruggekeerd in Nederland en heeft invloed op andere diersoorten, waaronder de moeflon.
Welke uitspraak past het best bij uw mening?**

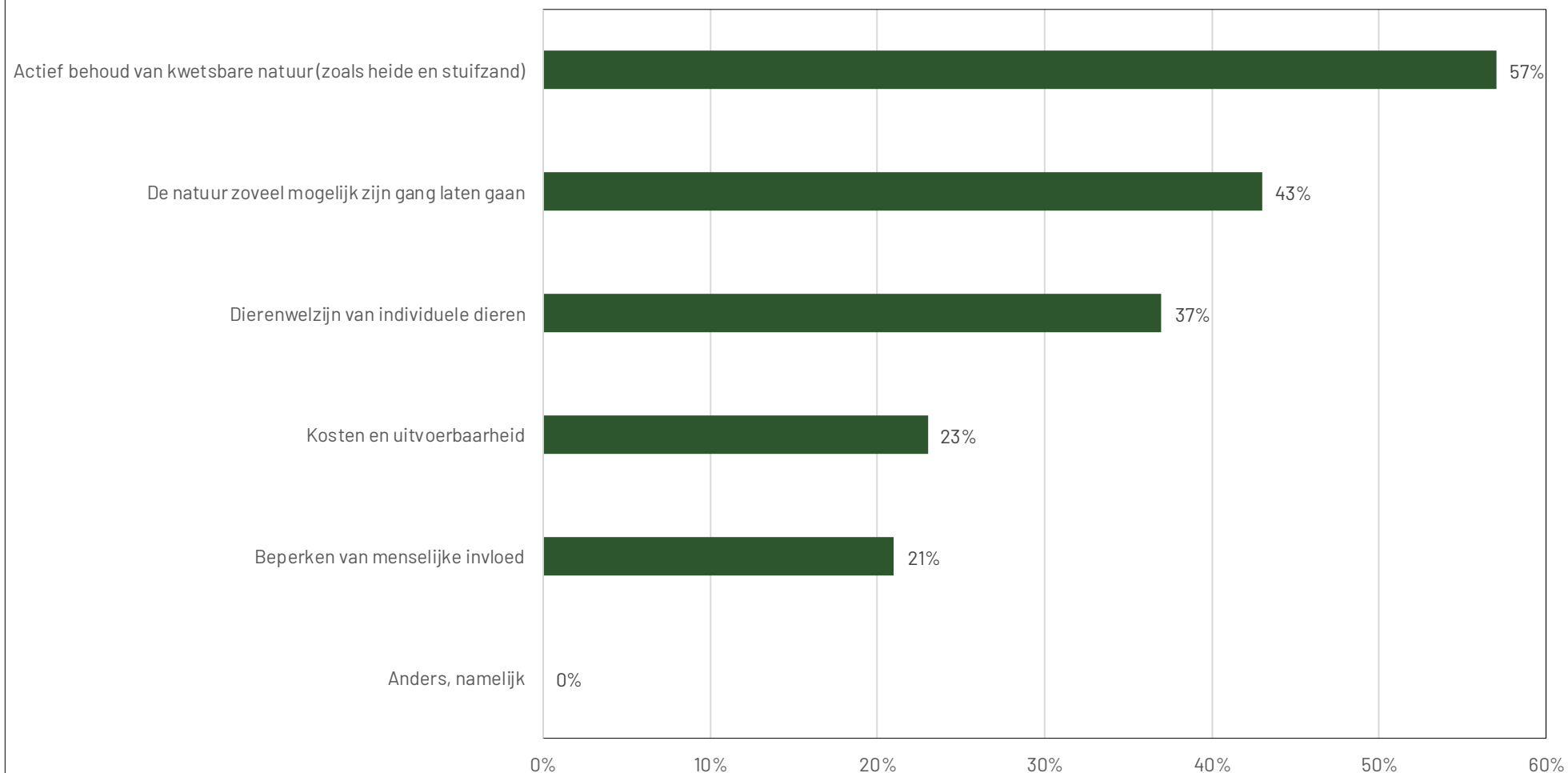

Vindt u dat het behoud van schaarse heide en stuifzand zwaarder moet wegen dan het beschermen van roofdieren zoals de wolf?

9

Afwegingen en draagvlak

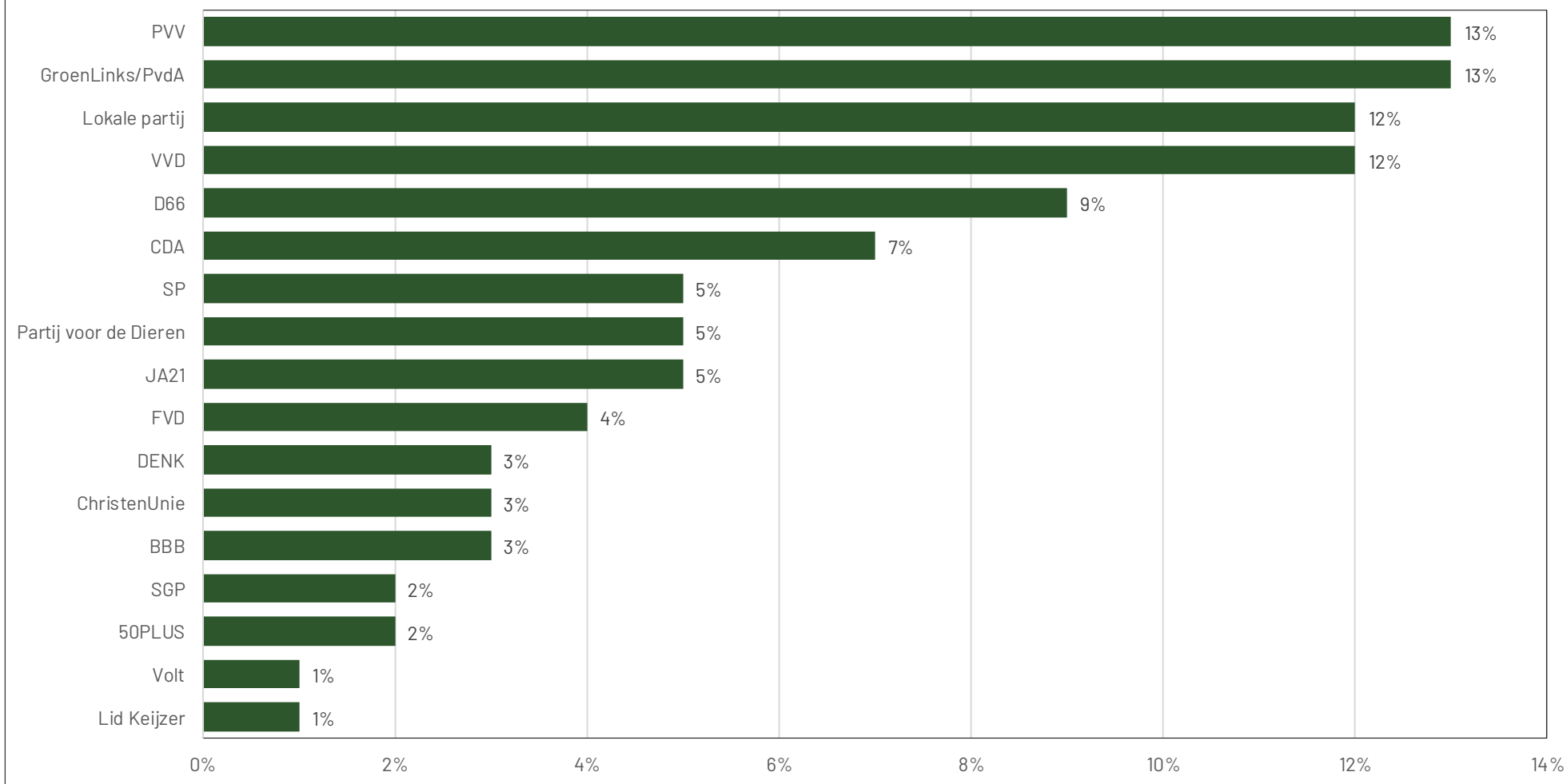
Welke factor vindt u belangrijk bij beslissingen over natuurbeheer?

10

Politiek

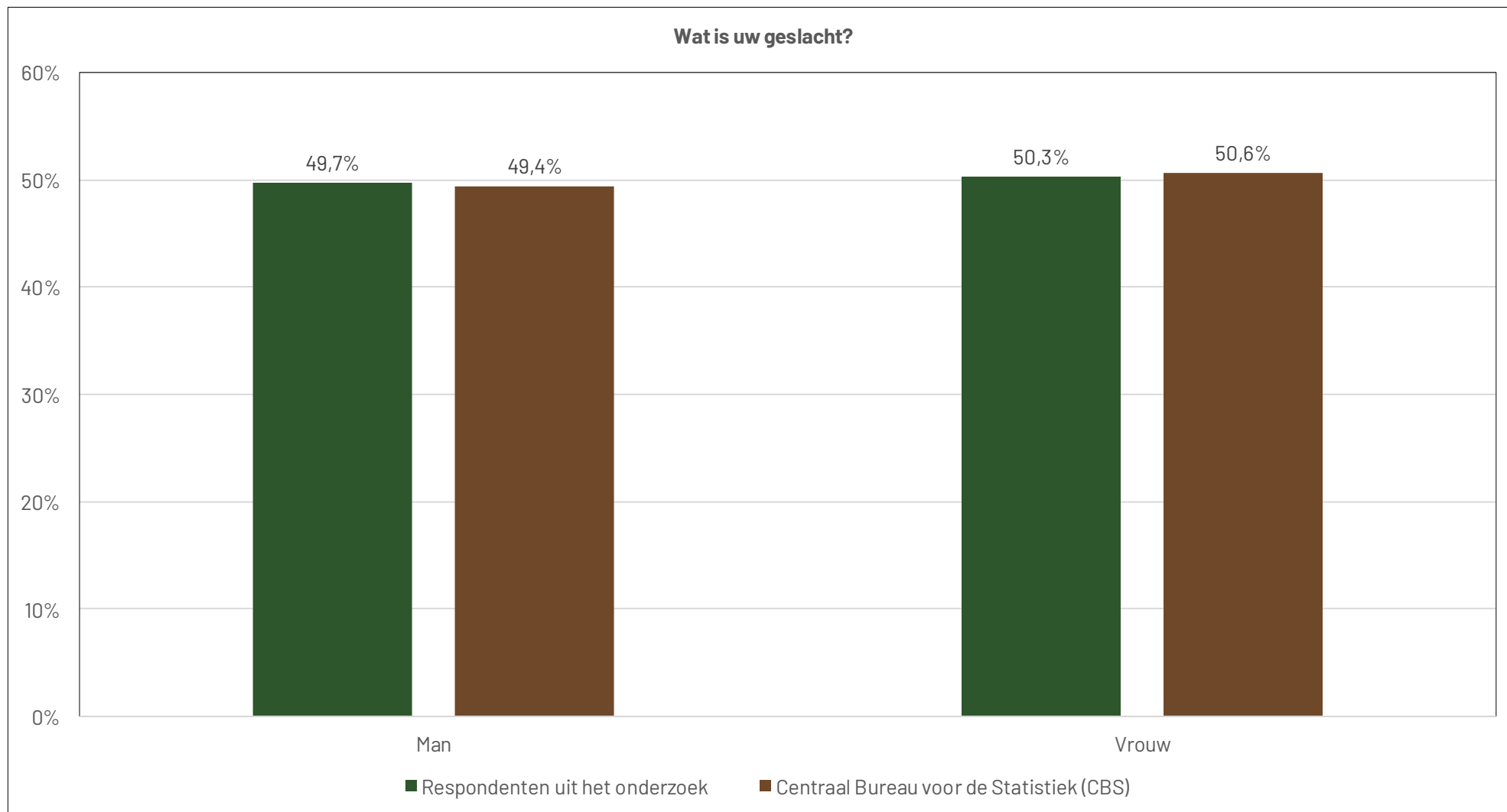

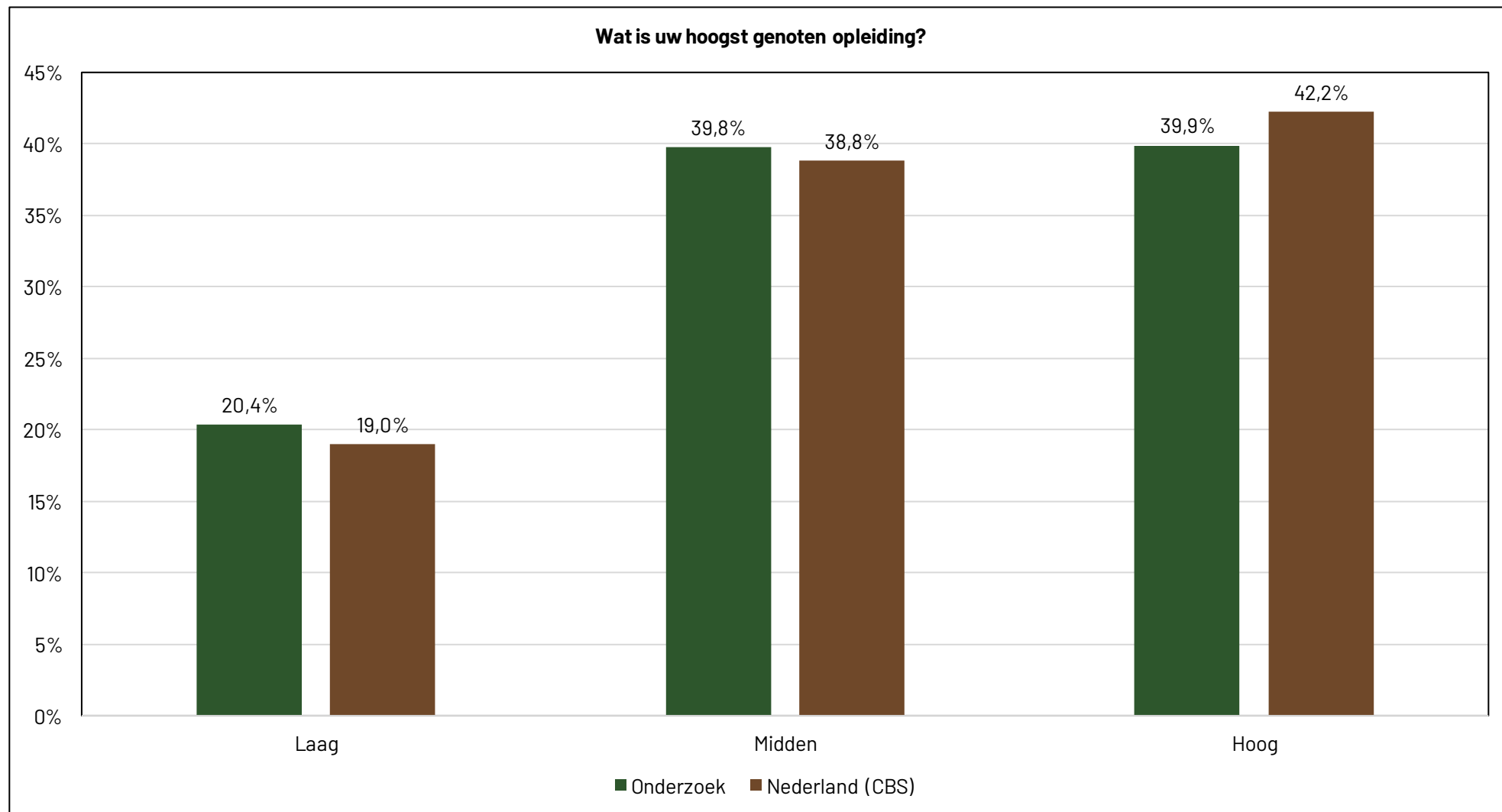
Van welke politieke partij bent u het meest een aanhanger?

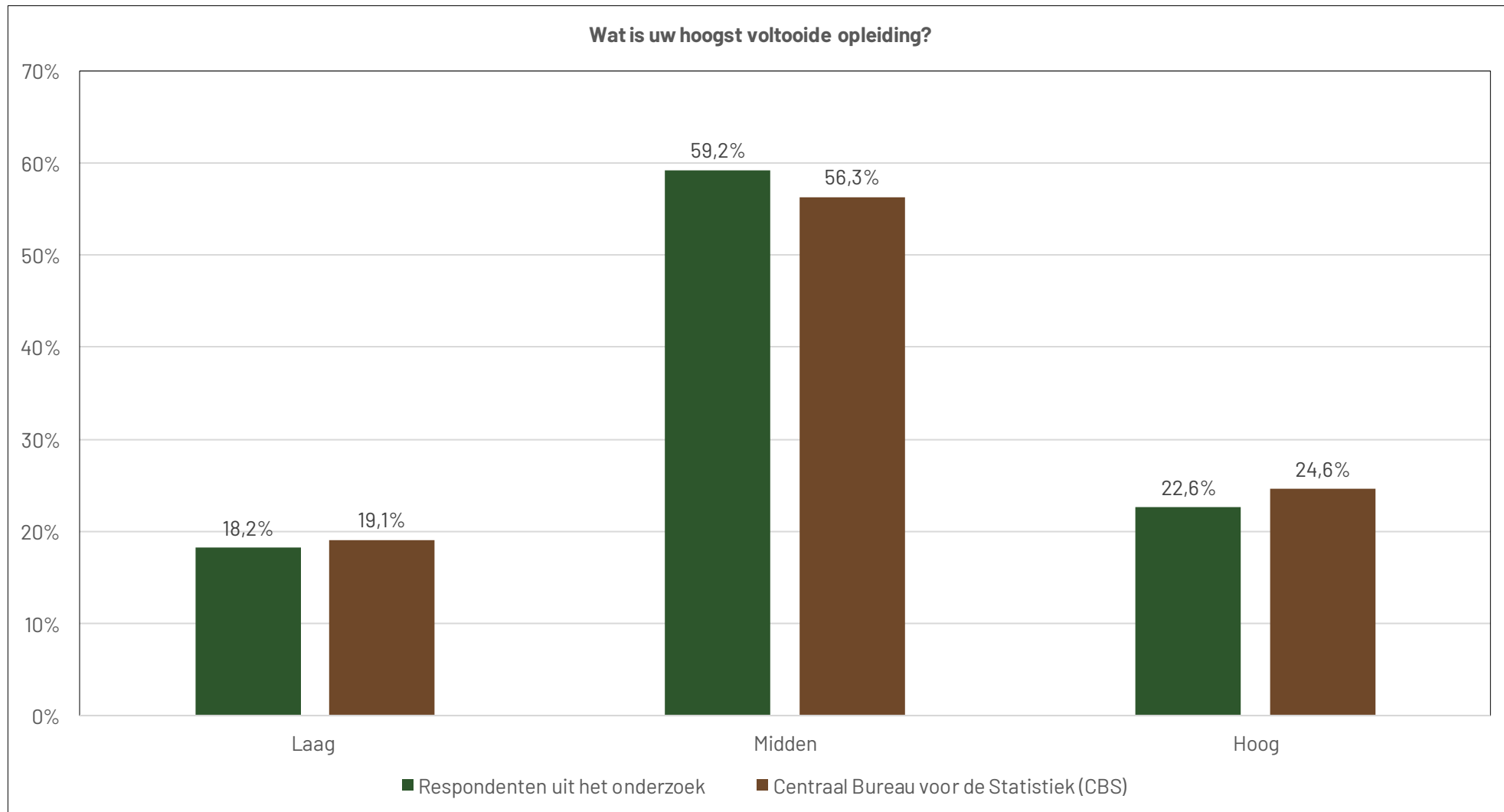

11

Socio-demografische gegevens

Overall conclusies

12

Conclusies

Het opinieonderzoek van Vereniging de Moeflon laat een helder en consistent beeld zien: Nederlanders hechten grote waarde aan natuurbehoud, biodiversiteit en het behoud van open heide- en stuifzandgebieden en zien de moeflon in meerderheid als een waardevolle bijdrage aan dat doel. Tegelijkertijd maakt het onderzoek duidelijk dat de kennis over de moeflon nog beperkt is. Respondenten die vooraf al bekend waren met de moeflon en zijn rol in natuurbeheer, beoordelen de inzet van het dier positiever dan respondenten die hiermee niet bekend waren.

De resultaten laten zien dat Nederlanders veel waarde hechten aan het behoud van heidevelden en stuifzanden en positief staan tegenover de inzet van de moeflon als vorm van natuurbeheer. Een ruime meerderheid vindt de inzet van moeflons geschikt of zeer geschikt. Wanneer respondenten verschillende vormen van natuurbeheer worden voorgelegd, wordt de inzet van moeflons het vaakst genoemd.

Daarnaast vindt 77 procent dat de moeflon, die al ongeveer honderd jaar in Nederland leeft, kan worden beschouwd als een ingeburgerde diersoort.

De resultaten laten zien dat Nederlanders bij de beoordeling van de moeflon niet alleen kijken naar de positie van de soort, maar ook naar zijn mogelijke bijdrage aan natuurbeheer en het behoud van kwetsbare natuurgebieden. Wanneer respondenten uit verschillende beheervormen kunnen kiezen, wordt de inzet van moeflons het vaakst genoemd (47%). Daarnaast vindt 77 procent dat de moeflon, die al ongeveer honderd jaar in Nederland leeft, kan worden beschouwd als een ingeburgerde diersoort.

Ook voor behoud en bescherming bestaat breed draagvlak. 73 procent is voorstander van actieve bescherming van de moeflon in Nederland en 82 procent vindt dat de overheid beleid moet ontwikkelen om de moeflon in Nederland te behouden. Daarmee laten de resultaten zien dat ruime meerderheden steun uitspreken voor zowel bescherming als actief overheidsbeleid gericht op behoud.

Het onderzoek laat daarnaast zien dat Nederlanders veel waarde hechten aan het behoud van kwetsbare natuur. Bij beslissingen over natuurbeheer noemt 57 procent actief behoud van kwetsbare natuur, zoals heide en stuifzand, als belangrijke factor.

De resultaten plaatsen de beoordeling van de moeflon daarmee in een bredere context van natuurbeheer, biodiversiteit en het behoud van kwetsbare natuurgebieden.

Het onderzoek suggereert bovendien dat Nederlanders genuanceerd kijken naar de relatie tussen biodiversiteit, roofdieren en natuurbeheer. De komst van de wolf wordt in de beleidsstukken beschreven als een factor die de moeflonpopulatie ernstig onder druk zet.

Tegelijkertijd blijkt uit het onderzoek dat veel respondenten vinden dat het behoud van kwetsbare natuurgebieden zwaarder mag wegen dan een strikt afwachtende benadering van natuurlijke predatie. Uit deze uitkomst kan niet worden afgeleid hoe Nederlanders tegenover de wolf als zodanig staan. Wel laat het onderzoek zien dat 51 procent vindt dat behoud van schaarse heide en stuifzand zwaarder moet wegen dan het beschermen van roofdieren zoals de wolf. De resultaten laten wel zien dat 51 procent vindt dat behoud van schaarse heide en stuifzand zwaarder moet wegen dan het beschermen van roofdieren zoals de wolf. 43 procent antwoordt neutraal.

Een opvallende uitkomst is daarnaast dat bekendheid met de moeflon samenhangt met meer draagvlak. Respondenten die vooraf al bekend waren met de moeflon en zijn functie binnen natuurbeheer, beoordelen de inzet van het dier positiever dan respondenten die hiermee niet bekend waren. De resultaten wijzen daarmee op een samenhang tussen bekendheid met de moeflon en de waardering voor zijn rol in het natuurbeheer.

Daarnaast onderstrepen de resultaten dat Nederlanders niet uitsluitend vanuit juridische definities naar natuur kijken. De publieke waardering blijkt vooral samen te hangen met

De resultaten laten zien dat Nederlanders de moeflon in meerderheid positief beoordelen in relatie tot natuurbeheer, biodiversiteit en het behoud van kwetsbare natuurgebieden. Een ruime meerderheid vindt de inzet van moeflons een geschikte vorm van natuurbeheer. Ook vindt 77 procent dat de moeflon, die al ongeveer honderd jaar in Nederland leeft, kan worden beschouwd als een ingeburgerde diersoort.

Ook voor behoud en bescherming bestaat breed draagvlak. Zo is 73 procent voorstander van actieve bescherming van de moeflon in Nederland en vindt 82 procent dat de overheid beleid moet ontwikkelen om de moeflon in Nederland te behouden. Daarnaast vindt 81 procent het belangrijk dat diersoorten die bijdragen aan biodiversiteit behouden blijven.

Bij de afweging tussen verschillende vormen van natuurbeheer wordt de inzet van moeflons het vaakst genoemd. Bijna de helft van de respondenten (47%) geeft hieraan de voorkeur. Ook bij bredere afwegingen over natuurbeheer speelt het behoud van kwetsbare natuur een belangrijke rol: 57 procent noemt actief behoud van kwetsbare natuur, zoals heide en stuifzand, als belangrijke factor bij beslissingen over natuurbeheer.

Samenvattend laat het onderzoek zien dat er breed maatschappelijk draagvlak bestaat voor de rol en het behoud van de moeflon in Nederland. De moeflon wordt door een ruime meerderheid gezien als passend binnen het Nederlandse landschap en als een geschikte vorm van natuurbeheer.

Het onderzoek laat daarmee een duidelijk beeld zien. Nederlanders hechten veel waarde aan actief natuurbeheer, de bescherming van kwetsbare natuurgebieden en het behoud van soorten die bijdragen aan biodiversiteit. Binnen die context bestaat breed maatschappelijk draagvlak voor de rol en het behoud van de moeflon in Nederland. Een ruime meerderheid vindt dat de moeflon actief beschermd moet worden en dat de overheid beleid moet ontwikkelen om de soort in Nederland te behouden.

Aanbevelingen

13

Aanbevelingen

De resultaten van het Nationaal Moeflononderzoek 2026 laten zien dat er breed maatschappelijk draagvlak bestaat voor de rol en het behoud van de moeflon in Nederland. Op basis van de onderzoeksresultaten en de beleidsmatige inzet van Vereniging de Moeflon worden de volgende aanbevelingen gedaan.

1. Ontwikkel actief beleid voor het behoud van de moeflon in Nederland. Een ruime meerderheid van de Nederlanders vindt dat de moeflon behouden moet blijven. 73 procent is voorstander.
2. Maak bescherming van de moeflon mogelijk. Een ruime meerderheid van de Nederlanders vindt dat de moeflon behouden moet blijven. 73 procent is voorstander van actieve bescherming van de moeflon en 82 procent vindt dat de overheid beleid moet ontwikkelen om de soort in Nederland te behouden. Vereniging de Moeflon pleit daarom voor actief beleid dat het duurzaam voortbestaan van de moeflon in Nederland mogelijk maakt.
3. Vereniging de Moeflon beveelt aan te onderzoeken welke juridische en beleidsmatige maatregelen nodig en mogelijk zijn om het voortbestaan van de moeflon in Nederland duurzaam te waarborgen. Bescherming is daarbij geen doel op zichzelf, maar een middel om te voorkomen dat de moeflon uit Nederland verdwijnt.
4. Erken de rol van de moeflon in het natuurbeheer. De moeflon vervult volgens Vereniging de Moeflon een specifieke functie bij het openhouden van heide- en stuifzandgebieden. Uit het onderzoek blijkt dat 81 procent de inzet van moeflons een geschikte of zeer geschikte vorm van natuurbeheer vindt. Wanneer verschillende beheermethoden worden voorgelegd, wordt de inzet van moeflons met 47 procent het vaakst gekozen. Vereniging de Moeflon beveelt daarom aan de functionele rol van de moeflon te betrekken bij beheerplannen voor natuurgebieden waar deze functie van betekenis is.

4. Weeg bij soortenbeleid ook de gevolgen voor kwetsbare natuur mee. Nederlanders hechten grote waarde aan biodiversiteit en het behoud van kwetsbare natuurgebieden. Vereniging de Moeflon beveelt daarom aan om bij soortenbeleid niet alleen naar afzonderlijke soorten te kijken, maar ook de gevolgen voor kwetsbare soorten, biodiversiteit en natuurgebieden expliciet mee te wegen.
5. Vergroot de kennis over de moeflon en zijn rol in natuurbeheer. De bekendheid met de moeflon is nog beperkt. Voorafgaand aan het onderzoek had 37 procent van de respondenten van de moeflon in Nederland gehoord en slechts 12 procent was goed of zeer goed bekend met zijn rol in natuurgebieden. Vereniging de Moeflon beveelt daarom aan meer feitelijke informatie beschikbaar te stellen over de moeflon, zijn aanwezigheid in Nederland en zijn functie binnen het natuurbeheer.

Drie hoofdpunten voor de Tweede Kamer*

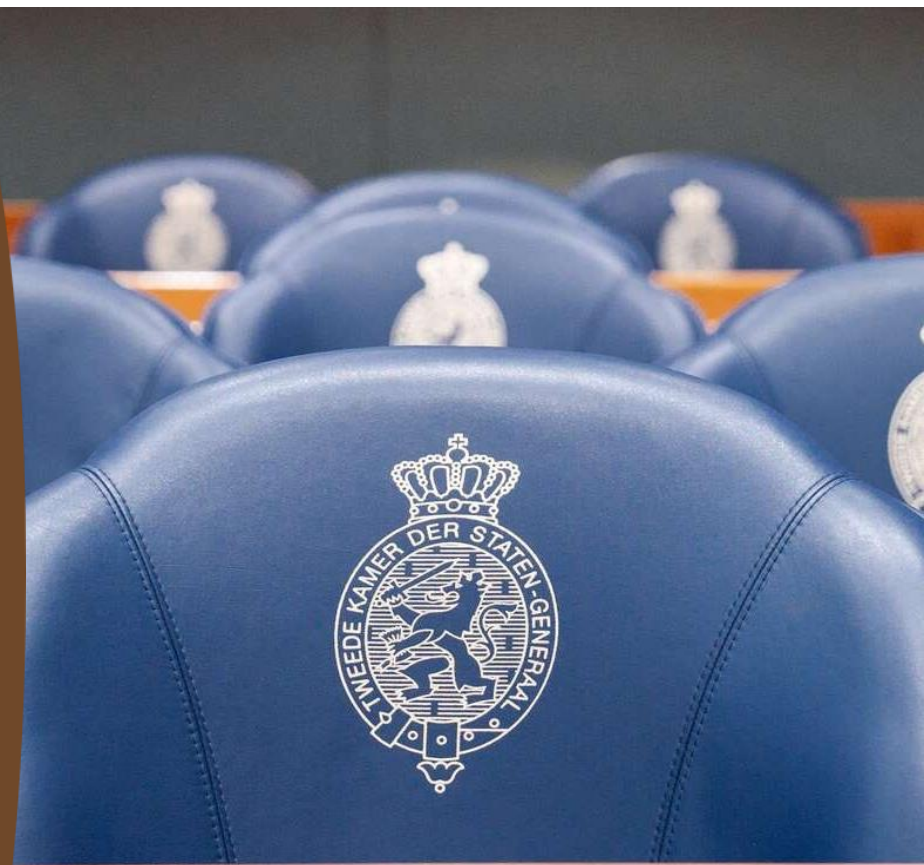
Het Nationaal Moeflononderzoek 2026 laat zien dat er breed maatschappelijk draagvlak bestaat voor het behoud en de bescherming van de moeflon in Nederland. De centrale vraag is daarom niet langer alleen welke formele status de moeflon heeft, maar vooral hoe kan worden voorkomen dat de moeflon uit Nederland verdwijnt en hoe duurzaam behoud beleidsmatig mogelijk kan worden gemaakt.

Vereniging de Moeflon vraagt de Tweede Kamer daarom om aandacht voor drie samenhangende punten:

1. Behoud. Voorkom dat de moeflon uit Nederland verdwijnt. Ontwikkel actief beleid dat gericht is op het duurzaam behoud van een levensvatbare populatie in Nederland.
2. Bescherming. Onderzoek welke juridische en beleidsmatige maatregelen nodig en mogelijk zijn om het voortbestaan van de moeflon in Nederland duurzaam te waarborgen. Bescherming is daarbij geen doel op zichzelf, maar een middel om te voorkomen dat de moeflon uit Nederland verdwijnt.
3. Natuurbeheer. Erken de functionele rol van de moeflon bij het beheer van heide- en stuifzandgebieden. Betrek deze bijdrage bij toekomstige keuzes over natuurbeheer, soortenbeleid en de inrichting en bescherming van kwetsbare natuurgebieden.

Deze drie punten komen samen in één opgave:

Geef de moeflon een duurzame toekomst in Nederland. Het Nationaal Moeflononderzoek 2026 laat zien dat daarvoor breed maatschappelijk draagvlak bestaat. Wij vragen de Tweede Kamer om deze volgende stap mogelijk te maken.

* Op basis van de resultaten van het Nationaal Moeflononderzoek 2026 formuleert Vereniging de Moeflon drie hoofdpunten voor de Tweede Kamer.

Auteursrecht

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Zest Marketing in publicaties op basis van deze rapportage – anders dan integrale publicatie – is echter schriftelijke toestemming vereist van Zest Marketing Consultancy.

Beeldmateriaal

Zest Marketing heeft gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op het gebruikte beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Zest Marketing.

Zest Marketing

Website: www.zestresearch.nl

Zest Marketing is onder andere gespecialiseerd in het in kaart brengen van verwachtingen, opinies en percepties.

Met de bekende Wat Wilt U?© methode worden verwachtingen, opinies en percepties gemeten van burgers, leden en donateurs.

Dit leidt tot nieuwe inzichten. Inzichten die direct vertaald kunnen worden naar nieuwe strategieën, beleid, programma's, producten, diensten en campagnes ...

Zest ondersteunt organisaties vraaggestuurd met het inbedden van deze nieuwe strategieën.

Oftewel: eerst vragen, daarna maken en ...

vervolgens succesvol vermarkten!